

Lokalny Program Rewitalizacji

Miasta i Gminy Gołańcz
na lata 2016-2023

Spis treści

I) WSTĘP.....	4
II) SŁOWNIK POJĘĆ.....	5
III) PODSTAWY PRAWNE	6
IV) POWIĄZANIA PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI	7
1. Strategia Rozwoju Kraju 2020	8
2. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030	8
3. Krajowa Polityka Miejska 2023.....	8
4. Narodowy Plan Rewitalizacji 2022. Założenia.....	9
5. Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego 2020 roku.....	9
6. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego...	11
7. Program Rozwoju Miasta i Gminy Gołańcz na lata 2016-2020	11
8. Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego.....	12
V) DEFINICJA I WYZNACZENIE ZASIĘGÓW PRZESTRZENNYCH OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH. DELIMITACJA. CEL REWITALIZACJI.	13
VI) DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH. ROZWIĄZANIA I REKOMENDACJE	17
1. Dane wyjściowe. Opis problemów	17
1) Finanse gminy Gołańcz	18
2. Pogłębiona diagnoza sfery społecznej	24
1) Demografia.....	24
2) Bezpieczeństwo.....	26
3) Usługi publiczne: przebudowa bazy edukacyjnej oraz program edukacji regionalnej.....	26
3. Analiza sfery przestrzenno-funkcjonalnej	32

1) Infrastruktura komunikacyjna Gminy Gołańcz	32
4. Analiza sfery środowiskowej	35
5. Analiza sfery gospodarczej.....	36
6. Analiza sfery technicznej	38
7. Wnioski ogólne dla diagnozowanych obszarów tematycznych	39
VII) ANALIZA S.W.O.T.	41
VIII) LISTA PLANOWANYCH PROJEKTÓW I PRZEDSIĘWZIĘĆ.....	45
1. Oczekiwane wskaźniki realizacji Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy... 45	
2. Karty projektów	51
3. Charakterystyka pozostałych rodzajów przedsięwzięć.....	69
4. Ramy finansowe projektów rewitalizacyjnych	70
IX) MECHANIZMY ZAPEWNIENIA KOMPLEMENTARNOŚCI MIĘDZY POSZCZEGÓLNYMI PROJEKTAMI REWITALIZACYJNYMI ORAZ POMIĘDZY DZIAŁANAMI RÓŻNYCH PODMIOTÓW I FUNDUSZY NA OBSZARZE OBJĘTYM REWITALIZACJĄ.....	72
X) MECHANIZMY WŁĄCZENIA INTERESARIUSZY W PROCES REWITALIZACJI – PARTYCYPACJA SPOŁECZNA.....	74
XI) WDRAŻANIE, REALIZACJA, MONITORING ORAZ OCENA SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ PROGRAMU REWITALIZACJI. WPROWADZENIE DZIAŁAŃ KORYGUJĄCYCH.....	76
XII) KONSULTACJE SPOŁECZNE (BADANIA ANKIETOWE).....	79
XIII) PODSUMOWANIE STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	94
XIV) PODSUMOWANIE	99
XV) SPIS RYSUNKÓW.....	102
XVI) ŹRÓDŁA	103

I) WSTĘP

Problemy o znaczeniu strategicznym, które stoją przed podmiotami życia publicznego w dużej mierze są niezależne od istniejących struktur administracyjnych zarządzania procesami rozwojowymi. Sytuacja taka wymaga odejścia w ramach polityki przestrzennej od tradycyjnie definiowanych obszarów interwencji: np. obszary wiejskie versus miasto, na rzecz zindywidualizowanego podejścia do różnych terytoriów wyznaczanych na podstawie cech społeczno-gospodarczych i przestrzennych w ujęciu dynamicznym (KPZK 2030).

Dokumenty strategiczne na poziomie krajowym, czyli Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030) oraz Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020 (KSRR 2010-2020) w systemie zarządzania rozwojem Polski przyjmują koncepcję opartą o podejście ukierunkowane terytorialnie. Na poziomie regionalnym wyżej wymienione podejście realizuje się głównie poprzez regionalne programy operacyjne uzupełniane innymi formami finansowania (np. programy krajowe).

Podejście zintegrowane, realizujące szersze formuły zadaniowe oraz określony pakiet interwencji projektowych realizowanych przy współudziale środków Unii Europejskiej leży u podstaw opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Gołańcz.

II) SŁOWNIK POJĘĆ

1. *kongestia* - występuje na niektórych odcinkach sieci i węzłach transportowych, szczególnie na obszarach wysoko zurbanizowanych lub na trasach łączących ze sobą ośrodki o dużej sile wzajemnego ciążenia. Objawia się dużym zmniejszeniem średniej prędkości ruchu, długotrwałymi zatorami, rozlewaniem się na sieci dojazdowe,
2. *metaanaliza* – narzędzie badawcze polegająca na analizie danych, określających wtórne odkrywanie wiedzy metodą uogólniania informacji zawartych w publikacjach czy źródłach pierwotnych,
3. *F.S.M. (ang. Flesh Screen Methodology)* - metoda polegająca na zatrzymaniu strumienia danych informacyjnych w określonym momencie jej przeprowadzania i przeprowadzeniu projekcji danych na konkretne realizacje projektowe.
4. *Interesariusze* – mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczystości nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe i towarzystwa budownictwa społecznego; inni mieszkańcy gminy; podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą; podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne; jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne; organy władzy publicznej; podmioty realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.
5. *koherentny* - będący spójną całością.

III) PODSTAWY PRAWNE

Podstawą prawną przygotowania Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Gołańcz są *Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020* (Warszawa, 2 sierpnia 2016, MR/H 2014-2020/20(2)08/2016).

Dokument wskazany powyżej stanowi fundament opracowania Programu Rewitalizacji, który łączy w sobie zasady podejścia zintegrowanego w zakresie rozwiązywania problemów społeczności lokalnej. Dodatkowo ramy prawne przedmiotowego opracowania wyznaczają także:

- a. Rozporządzenie Parlamentu i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 roku,
- b. Umowa Partnerstwa przyjęta przez Radę Ministrów 8 stycznia 2014 roku.

Wybierając i programując główne cele, które powinny być osiągnięte w ramach poszczególnych działań, uwzględniono również następujące dokumenty planistyczne:

- a. Strategię Europa 2020,
- b. Koncepcję Przestrzennego Zagospodarowania Kraju do roku 2030,
- c. Krajową Strategię Rozwoju Regionalnego 2010-2020,
- d. Strategię Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku.

IV) POWIĄZANIA PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Obszary miejsko-wiejskie uczestniczące w procesach rozwojowych mają szczególne znaczenie dla rozwoju całego województwa. Pośrednie sąsiedztwo z najważniejszymi ośrodkami regionu powoduje, że Gmina Gołańcz znajduje się w strefie bezpośredniego oddziaływania potencjału rozwojowego. Przewagę konkurencyjną zyskuje również dzięki dobrym połączeniom komunikacyjnym z miastami o znaczeniu regionalnym i subregionalnym (Wągrowiec), czy też miastami pełniącymi rolę centrów ponadlokalnych i subregionalnych.

Założenie to umiejscawia Program Rewitalizacji w szerszym kontekście programowym, a mianowicie jako elementu całościowej strategii kierowania i zarządzania rozwojem lokalnym. Uzasadnieniem takiego podejścia jest fakt, że Program Rewitalizacji jest spójny ze:

1. Strategią Rozwoju Miasta i Gminy Gołańcz na lata 2014-2020,
2. Miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, a także z częścią zapisów, zawartych w dokumentach planistycznych powiatu wągrowieckiego oraz województwa wielkopolskiego (Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku oraz Strategia Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego).

Spójność tak rozumianej koncepcji rewitalizacji z celami strategicznymi rozwoju gminy wymaga zapewnienia zintegrowanego z tymi celami zbioru projektów rewitalizacyjnych.

Projekty te winny łączyć cele społeczne z ekonomicznymi, inwestycyjne z zadaniami socjalnymi lub gospodarczymi, umożliwiając bardziej skuteczne pokonywanie zjawisk kryzysowych.

Powyższe, zasadnicze założenia koncepcyjne tworzą warunki ramowe dla całej operacji rewitalizacyjnej. Ujęcie koncepcji rewitalizacji w kategoriach rekonstrukcji i integracji przestrzenno-funkcjonalnej struktury gminy Gołańcz wynika z potrzeby wzmocnienia i dowartościowania istniejących na obszarze rewitalizacji potencjałów oraz usuwania (lub przynajmniej łagodzenia) deficytów rozwojowych.

1. Strategia Rozwoju Kraju 2020

Strategia Rozwoju Kraju rekomenduje podjęcie działań służących zatrzymaniu procesów marginalizacji na obszarach tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze i pobudzeniu zdolności do rozwoju dzięki kompleksowym działaniom rewitalizacyjnym. Dokument ten wskazuje najsilniejsze procesy marginalizacji na obszarach wiejskich, przemysłowych i o niskiej dostępności transportowej. Ograniczeniu tych procesów służyć mają spójne działania rewitalizacyjne, których efektem będzie lokalizacja nowych funkcji, ożywienie i dywersyfikacja gospodarcza i poprawa sytuacji społecznej.

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Gołańcz jest niewątpliwie spójny z tym dokumentem ze względu na podobne cele obu opracowań.

2. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030

Głównym kierunkiem działań Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju jest: „Wspomaganie spójności w specyficznych obszarach problemowych- w tym: Restrukturyzacja i rewitalizacja obszarów zdegradowanych i miast”, którego celem jest przywrócenie obszarom zdegradowanym (z koncentracją problemów rozwojowych w sferach społecznej, gospodarczej, przestrzennej i środowiskowej, z niskim poziomem przedsiębiorczości, bezrobociem, niską jakością infrastruktury, depopulacją oraz często występującą koncentracją patologii i ubóstwa) funkcji administracyjnych, społecznych i gospodarczych oraz stworzenie warunków sprzyjających ich powtórnemu zagospodarowaniu, inwestycjom infrastrukturalnym oraz wsparciu zasobów ludzkich i przedsiębiorczości. Jest to również celem Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Gołańcz, co pozwala stwierdzić spójność pomiędzy obiema dokumentami.

3. Krajowa Polityka Miejska 2023

Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Gołańcz wpisuje się w Krajową Politykę Miejską, która jest adresowana w szczególności

do miast i ich obszarów funkcjonalnych. Działania w obszarze rewitalizacji zostały określone w ramach celu szczegółowego: „Odbudowa zdolności do rozwoju poprzez rewitalizację zdegradowanych społecznie, ekonomicznie i fizycznie obszarów miejskich” Celem polityki miejskiej w zakresie rewitalizacji wg KPM jest wypracowanie i wdrażania skutecznych mechanizmów koordynowania i integrowania zadań i działań różnych podmiotów, w tym prywatnych, w przygotowaniu i prowadzeniu kompleksowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

KPM określa także definicję i zakres programu rewitalizacji, wskazując, że ma to być opracowany i uchwalony przez samorząd lokalny wieloletni program działań w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzennej i technicznej, zmierzający do wyprowadzenia określonych obszarów ze stanu kryzysowego oraz stworzenie warunków ich dalszego rozwoju.

4. Narodowy Plan Rewitalizacji 2022. Założenia.

Z uwagi na konieczność podjęcia wielosektorowego i bardziej zintegrowanego wysiłku na rzecz wyprowadzenia ze stanów kryzysowych obszarów zdegradowanych podjęto próbę wypracowania pakietu rozwiązań, mającego ułatwić przeprowadzanie rewitalizacji w Polsce. Głównym celem NPR jest poprawa warunków rozwoju obszarów zdegradowanych w wymiarze przestrzennym, społecznym, kulturowym i gospodarczym. Do realizacji tego celu potrzebne jest stworzenie korzystnych warunków dla prowadzenia rewitalizacji na terenie kraju i położenie nacisku na holistyczne, zintegrowane podejście do prowadzenia tych działań.

5. Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego 2020 roku

W zaktualizowanej Strategii województwa wielkopolskiego jako jedną ze słabych stron wskazano istnienie obszarów i miast wymagających rewitalizacji oraz dużą powierzchnię obszarów zdegradowanych. Wśród

zagrożeń wymieniono marginalizację obszarów i ośrodków o niższej konkurencyjności, a także grup o najniższym wykształceniu, upośledzeniu pod względem społecznym, fizycznym i psychicznym, wzrost patologii społecznych, liczne grupy i środowiska zagrożone wykluczeniem. W celu przeciwdziałania tym negatywnym procesom w Strategii określono działania służące wsparciu terenów wymagających restrukturyzacji, odnowy i rewitalizacji (cel operacyjny 5.4). Działania te są adresowane do obszarów problemowych- „Miasta i inne obszary tracące dotychczasowe funkcje społeczno- gospodarcze”, które wyróżnia na tle województwa wielkopolskiego koncentracja problemów gospodarczych o charakterze strukturalnym i niekorzystnych zmian na lokalnych rynkach zatrudnienia. Działania naprawcze koncentrują się przede wszystkim na rewitalizacji terenów przemysłowych, powojennych, poeksploatacyjnych, pokomunikacyjnych i wydobywczych oraz dzielnic miast będących w zastoju.

Wymaga to budowy kompleksowych programów odnowy, jakim jest Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Gołańcz, obejmujących inwestycje w infrastrukturę techniczną i społeczną, projekty aktywizacji gospodarczej, czy edukacyjne.

Przedmiotowy Program realizuje horyzontalne zasady realizacji celów SRWW poprzez:

- a. Wprowadzenie mechanizmów wpływających na rozszerzanie sfery ładu przestrzennego w zakresie estetyzacji przestrzeni publicznej,
- b. Zrównoważonego rozwoju kładącego szczególny nacisk na zbalansowanie tempa dynamiki zmian pomiędzy obszarem miejskim (miasto Gołańcz), a obszarami wiejskimi,
- c. Równości szans wszystkich obywateli Miasta i Gminy Gołańcz bez względu na płeć, pochodzenie, etc.,

- d. Włączenie społeczne aktywizujące grupy marginalizowane głównie z powodów określonych w rozdziale niniejszego opracowania diagnozującym problemy społeczne i bytowe mieszkańców Gminy Gołańcz.

6. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego, jako dokument planistyczny niższego szczebla, przyjmuje i uwzględnia w swoich ustaleniach postanowienia KPPZK. Jednocześnie uwzględnia cele, które jako kierunkowe dla wszelkich działań samorządu województwa określiła Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku.

Cel ogólny w Planie określono, jako zrównoważony rozwój przestrzenny regionu służący wzrostowi poziomu życia mieszkańców, zaś cele szczegółowe, do których w sposób zasadniczy odnieść należy przedmiotowy Program, jako: poprawę stanu środowiska i racjonalne gospodarowanie zasobami przyrodniczymi, wzrost spójności komunikacyjnej oraz powiązań z otoczeniem, wzrost znaczenia i zachowanie dziedzictwa kulturowego, zwiększenie udziału usług turystycznych i rekreacji w gospodarce regionu.

7. Program Rozwoju Miasta i Gminy Gołańcz na lata 2016-2020

Ust. z 24.01.2014 r. o zmianie „Ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju” wskazuje Program Rozwoju Miasta i Gminy jako obowiązującą instytucję prawną JST w zakresie prowadzenia polityki lokalnej w kontekście pozyskiwania środków z UE na lata 2014-2020. Analizy, wnioski (Program Rozwoju Miasta i Gminy Gołańcz str. 33-34) wskazują silną potrzebę przeprowadzenia działań rewitalizacyjnych na terenie gminy Gołańcz. Problemy (ujęte ogółem na str. 30 Programu) wskazują elementy o najważniejszym znaczeniu w kontekście rozumienia rewitalizacji zgodnie z Ustawą o Rewitalizacji np. poprzez dalsze

wspomaganie bazy edukacyjnej (str. 28. Programu), pobudzenie turystyki i gospodarki (str. 22 Programu).

Następuje odpływ ludzi młodych i wykształconych do ośr. posiadających lepsze powiązania komunikacyjne. Rekomenduje się konieczność realizacji działań rewitalizacyjnych z naciskiem na czynnik społeczny i edukacyjny (str. 31 Programu Rozwoju), aby w pierwszej kolejności zniwelować poszczególne zjawiska kryzysowe o największym natężeniu i w sposób komplementarny zrewitalizować obszary zdegradowane.

8. Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego

Przedmiotowe opracowanie jest również zgodne z miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Gołańcz. Wprawdzie Gmina nie posiada aktualnego i kompleksowego planu dotyczącego całej gminy, jednakże pod kątem planowania przestrzennego, harmonizacji ładu przestrzennego oraz zrównoważonego rozwoju miejscowe plany (będące aktualne) tworzą ramę planistyczną realizującą założenia przedmiotowego Programu Rewitalizacji.

V) DEFINICJA I WYZNACZENIE ZASIĘGÓW PRZESTRZENNYCH OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH. DELIMITACJA. CEL REWITALIZACJI.

Poziom rozwoju jednostek miejsko-wiejskich niesie za sobą także negatywne konsekwencje. W Gminie Gołańcz zauważalne jest silne zjawisko suburbanizacji, w tym również suburbanizacji funkcjonalnej. Na obszarach miejsko-wiejskich, zakwalifikowanych do kategorii obszaru zdegradowanego, zauważalne jest również zjawisko zatracania pierwotnych funkcji wiejskich, na rzecz zupełnie obcych dla tych jednostek funkcji miejskich. Ponadto wyraźny jest również napływ ludności miejskiej na tereny wiejskie, co powoduje liczne konflikty społeczne i kulturowe. Codzienne dojazdy do pracy pomiędzy ośrodkami miejskimi a obszarami wiejskimi powodują nasilanie się zjawiska kongestii. Zrównoważony rozwój społeczno – gospodarczy gminy zakwalifikowanej do obszaru zdegradowanego ma niezwykle istotne znaczenie dla rozwoju ośrodka miejskiego ze względu na silne powiązania społeczno – gospodarcze i komunikacyjne. Miasto i Gmina Gołańcz pełni również rolę przekaźników dyfuzji procesów rozwojowych na obszary wiejskie wymagające wsparcia. Dlatego też, tak istotne znaczenie dla rozwoju województwa mają działania na rzecz wspierania obszarów zdegradowanych tego typu.

Celem zasadniczym Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Gołańcz jest wyprowadzenie wybranych obszarów gminy ze stanu dezintegracji struktury przestrzenno-funkcjonalnej drogą eliminacji zjawisk i procesów, które spowodowały ten stan.

Na obszarze objętym programem rewitalizacji Miasta i Gminy Gołańcz, realizującym integrację przestrzeni publicznej, zasadnicze znaczenie warunkujące jej osiągnięcie przypisuje się:

- funkcji socjalno-ekonomicznej, zaangażowanej w poprawę bytu „tkanki społecznej”,

- funkcji mieszkaniowej i mieszkalno-usługowej, prowadzącej do wyrównania standardu zamieszkania i obsługi mieszkańców w oparciu o cele rewitalizacji implantacyjnej,
- działaniom zmierzającym do eliminacji zjawisk kryzysowych w przestrzeni życia publicznego oraz zapewnienia ładu przestrzennego w ujęciu rewitalizacji integracyjnej i implantacyjnej.

Podsumowując dotychczasowe ustalenia należy stwierdzić, że obszary objęte Programem Rewitalizacji znajdują się obecnie pod presją trzech zasadniczych negatywnych czynników:

- społeczno-ekonomicznych skutków transformacji, prowadzących do marginalizacji i wykluczenia społecznego jego mieszkańców,
- dekapitalizacji i degradacji substancji (istniejącej zabudowy),
- dezintegracji struktury funkcjonalno-przestrzennej, wymagającej nowego ukształtowania przestrzeni publicznej

Należy zwrócić szczególną uwagę, iż celem rewitalizacji na omawianym terenie jest:

- wsparcie środowisk najbardziej potrzebujących,
- aktywizacja społeczna i gospodarcza mieszkańców,
- poprawa bezpieczeństwa publicznego.

Na podstawie *Wytycznych* oraz danych statystycznych stwierdzić należy, iż w Mieście i Gminie Gołańcz występują objawy stanu kryzysowego, który jest spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych, a w szczególności:

- bezrobocia (wskaźnik niższy dla regionu),
- ubóstwa (średni wskaźnik właściwy dla regionu),
- przestępczości (relatywnie niski),
- poziom edukacji oraz kapitału społecznego (relatywnie niski),
- poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym (niewystarczający).

Wyznaczenie obszarów podlegających rewitalizacji cechuje jednorodność problemowa w zakresie podstawowych usług publicznych rozumianych, jako połączenie i rozwiązanie sieciowe sprzyjające kompleksowym interwencjom strategicznym.

Uwaga: Należy zwrócić szczególną uwagę na charakter wzajemnej komplementarności poszczególnych elementów potencjalnej interwencji, które są wzajemnie uzupełniającą się treścią będącą wynikiem wspólnych obszarów problemowych. Miasto i Gmina Gołańcz w swojej integralności terytorialnej i problemowej posiada zbiór cech dystynktywnych i właściwych dla określania perspektywicznej wspólnoty oddziaływania na całość obszaru.

Powodem objęcia Programem Rewitalizacji wskazanych poniżej obszarów jest zidentyfikowanie miejsc i zjawisk o charakterze dysfunkcyjnym, wymagających podjęcia działań o charakterze rewitalizacyjnym.

Delimitacja. Obszary zdegradowane.

Delimitacja to konieczność koncentracji interwencji na najbardziej problemowych obszarach gminy. Obszary deficytowe mają zostać wyznaczone z uwzględnieniem kryteriów przestrzennych, ekonomicznych i społecznych, z naciskiem na problemy społeczne (deprywacja materialna i społeczna wynikająca ze znacznego oddalenia od rynku pracy lub dostępu do usług publicznych). Identyfikacja na podstawie wybranych wskaźników odnoszących się do sytuacji społeczno-gospodarczej gminy (ubóstwo, wykluczenie społeczne, stan zdrowia, poziom edukacji).

W poniżej zidentyfikowanych obszarach kryzysowych przeznaczonych do rewitalizacji przyjęto następujące wskaźniki wynikające z zasad prowadzenia procesu rewitalizacji:

l.p.	Miejscowość	Zidentyfikowane zjawiska kryzysowe	Liczba mieszkańców	Powierzchnia terenu
1.	Miasto Gołańcz.	Zawierający się pomiędzy następującymi ulicami: Rynek w kierunku północnym Poprzeczna i dalej w kierunku północno-wschodnim Składowa i dalej w kierunku południowym Dworcowa łącząca się z ulicą Zamkową do styku z ulicą Jeziorną. Problem: dewaluacja przestrzeni miejskiej, niska estetyka, odtworzenie substancji architektonicznej.	1223	55,3263 ha
2.	m. Laskownica Mała	Problem: dewaluacja i degradacja obszarów pokolejowych o potencjale turystycznym	0	1,44 ha
3.	m. Panigródz	Problem: dewaluacja i degradacja obszarów pokolejowych o potencjale turystycznym	9	0,9 ha

Obszary przeznaczone do rewitalizacji wskazane są w załączniku graficznym do Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Gołańcz na lata 2016-2023.

VI) DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH. ROZWIĄZANIA I REKOMENDACJE

Poniżej przedstawiono sumaryczną diagnozę stanu dla Miasta i Gminy Gołańcz. Diagnoza oparta została na metodach:

- a. metaanalizy polegającej na analizie danych, określających wtórne odkrywanie wiedzy metodą uogólniania informacji zawartych w publikacjach czy źródłach pierwotnych oraz
- b. autorskiej metodologii F.S.M. (ang. *Flesh Screen Methodology*) polegającej na zatrzymaniu strumienia danych informacyjnych w określonym momencie jej przeprowadzania i przeprowadzeniu projekcji danych na konkretne realizacje projektowe. Dla niniejszej analizy moment F.S (*Flesh Screen*) określono na styczeń 2016, zaś projekcję wskazano na rok 2022.

Diagnoza częściowa zawiera dane sumaryczne pozwalające stwierdzić moment bazowy, za który przyjęto styczeń 2016 roku formułuje problem oraz implikuje jego rozwiązanie.

1. Dane wyjściowe. Opis problemów

Miasto Gołańcz będące siedzibą gminy, położone jest na skraju Wysoczyzny Gnieźnieńskiej nad Strugą Gołaniecką i Jeziorem Smolary, na wysokości 95 m n.p.m. Leży w północno-wschodniej Wielkopolsce, w historycznym i etnograficznym regionie zwanym Pałukami. Region ten obejmuje tereny między rzekami: Noteć, Wełna, Struga Margonińska i Dymnica. Dawniej Pałuki stanowiły odrębne terytorium leżące między Wielkopolską a Kujawami.

Gołańcz leży w odległości 25 km na północny-wschód od Wągrowca, przy linii kolejowej z Poznania przez Wągrowiec do Bydgoszczy. Do Poznania jest 77 km, do Bydgoszczy 57 km, a do Piły 58 km. Gołańcz stanowi ważny ośrodek handlowy i usługowy dla najbliższej okolicy. Na terenie gminy występuje wiele

jezior, lasów, stawów i wzgórz, które tworzą walory krajoznawcze sprzyjające dobremu i aktywnemu wypoczynkowi.

1) Finanse gminy Gołańcz

Bazę do obliczeń stanowią zweryfikowane dane, będące wynikiem dokładnej analizy danych historycznych, dotyczących wykonania budżetów Gminy za ostatnich 5 lat z uwzględnieniem: poszczególnych źródeł dochodów budżetowych poszczególnych kategorii bieżących wydatków budżetowych (wydatki bieżące nie obejmują nakładów inwestycyjnych oraz obsługi zadłużenia w postaci spłaty rat i odsetek).

Na podstawie danych historycznych opracowane są założenia odnośnie kształtowania się poszczególnych kategorii dochodów i wydatków budżetowych w kolejnych latach, w efekcie czego można policzyć wartość tzw. wolnych środków.

$$\text{wolne środki} = \text{dochody} - \text{wydatki bieżące}$$

Wolne środki to część budżetu Gminy, która może zostać wykorzystana na spłatę zaciągniętych przez Gminę kredytów/pożyczek oraz ewentualnie wyemitowanych obligacji. Pozostała część może być wykorzystana na finansowanie inwestycji.

Wartość wolnych środków oraz ich udział w dochodach Gminy są podstawowymi miernikami jej kondycji finansowej. Im wielkości te są większe oraz im większy jest jej udział w dochodach Gminy, tym w lepszej jest ona kondycji finansowej.

Po określeniu wartości wolnych środków można przystąpić do dalszej części analizy. Obejmuje ona obsługę kredytów i pożyczek. Po odjęciu obsługi zadłużenia od wolnych środków określona zostaje wielkość środków możliwych do wydatkowania przez Gminę na program inwestycyjny w danym roku. Wartość ta w modelu finansowym została nazwana jako wolne środki na inwestycje.

$$\text{wolne środki na inwestycje} = \text{wolne środki} - \text{obsługa zadłużenia}$$

Wartość ta określa maksymalną kwotę, jaką Gmina może wydać w kolejnych latach na realizację programu inwestycyjnego ze środków własnych.

Gmina może realizować program inwestycyjny, przekraczający tę wartość, korzystając z nadwyżek finansowych z lat poprzednich oraz z zewnętrznych źródeł finansowania.

$$\text{wolne środki po inwestycjach} = \text{wolne środki na inwestycje} - \text{wartość inwestycji}$$

Wolne środki po inwestycjach wskazują na nadwyżkę bądź z reguły na niedobór środków pieniężnych na realizację założonego planu inwestycyjnego. Wartość ta, w zależności od tego, czy jest dodatnia, czy też ujemna, wskazuje na ewentualną potrzebę finansowania zewnętrznego, koniecznego do zrealizowania założonego programu inwestycyjnego. Gmina w zależności od tego, czy posiada środki finansowe z poprzednich lat, może zdecydować się na finansowanie takich inwestycji z nadwyżek z lat poprzednich, jak również może zaciągnąć kredyty, pożyczki, czy wyemitować obligacje.

Następnie do tak otrzymanej wartości dodawane są źródła finansowania założonego planu inwestycyjnego w postaci kredytów i pożyczek. W wyniku tej operacji otrzymujemy tzw. roczny przepływ gotówki.

$$\text{roczne przepływy gotówki} = \text{wolne środki po inwestycjach} + \text{wartość kredytów pozyskanych w danym roku budżetowym}$$

Wartość ta może przyjmować wartości zarówno dodatnie, jak i ujemne. Wartość dodatnia oznacza, że budżet został w pełni zrealizowany oraz jeśli Gmina zaciągała kredyty, to ich kwota w pełni pokrywała niedobory konieczne do realizacji zadań inwestycyjnych. Wartość ujemna mówi o tym, że budżet nie został w pełni zrealizowany, a ewentualne kredyty, jakie Gmina zaciągnęła, nie w pełni pokryły niedobory. Wystąpienie ujemnej wartości rocznych przepływów gotówki netto nie oznacza, że Gmina znajduje się, bądź znajdowała się w złej sytuacji. Kategoria ta określa płynność finansową Gminy bez uwzględniania nadwyżek z lat poprzednich.

Rzeczywistą płynność finansową odzwierciedla skumulowany stan środków pieniężnych na koniec roku - wartość ta jest sumą rocznego przepływu gotówki oraz kwoty skumulowanej z roku poprzedniego.

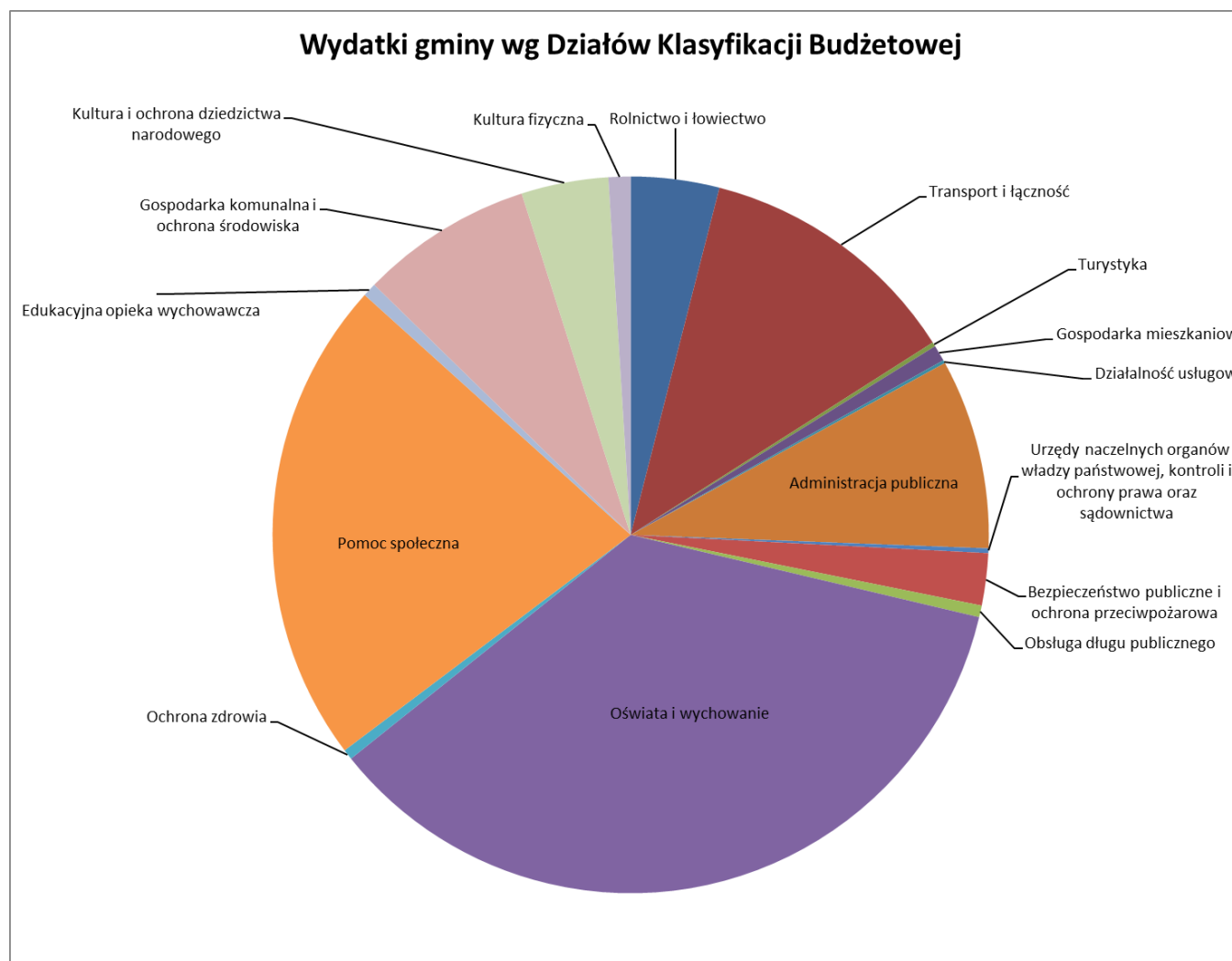
Wartość skumulowanego stanu środków pieniężnych określa stan środków finansowych, pozostających w kasie oraz na rachunkach bankowych Gminy,

skorygowany o wielkość należności i zobowiązań, wynikających z realizacji dochodów i wydatków budżetowych w danym roku (nie zaliczonych do dochodów i wydatków w latach następnych). Jest to tzw. nadwyżka kasowa, która jest miernikiem płynności finansowej Gminy.

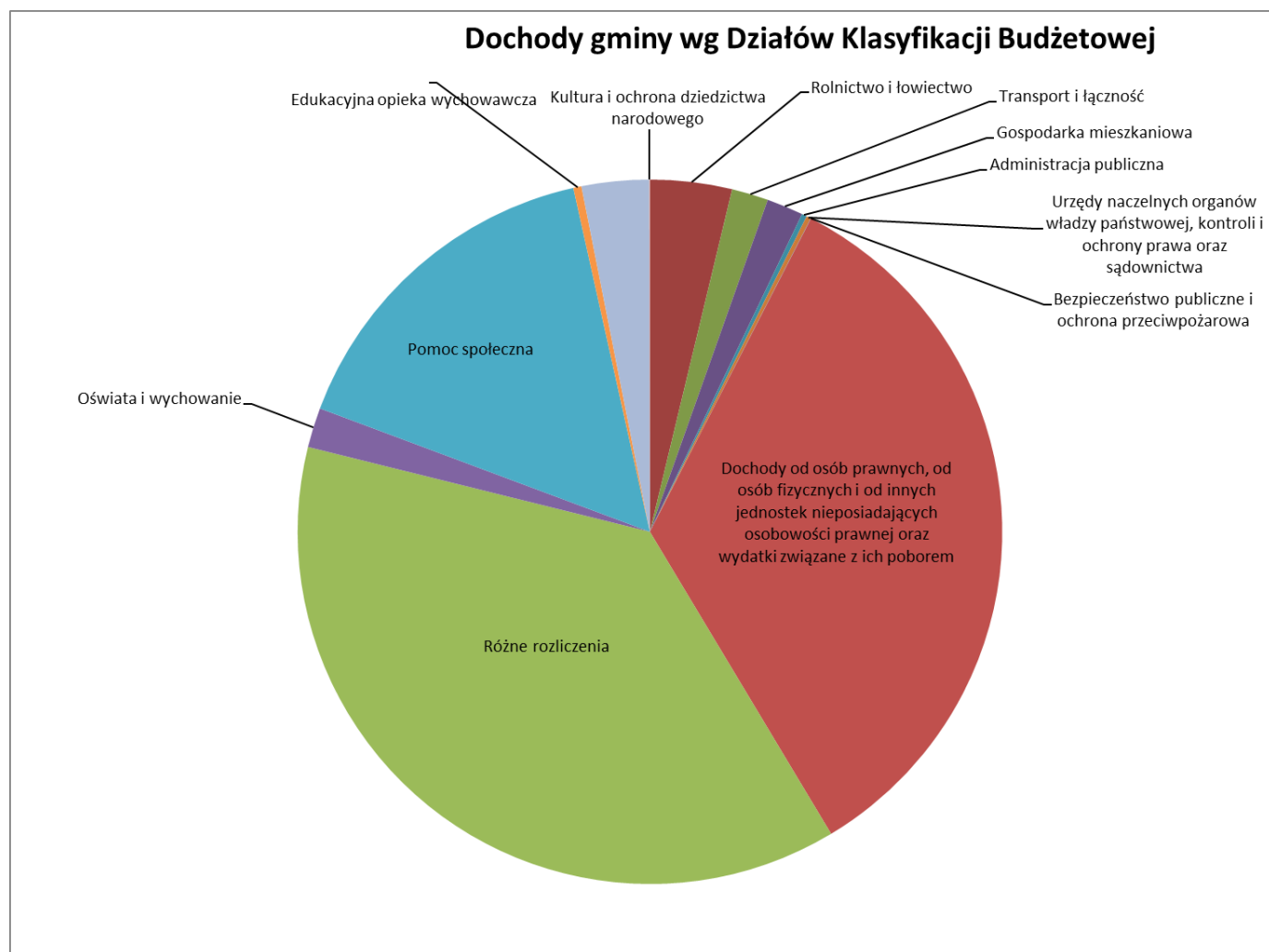
Skumulowany stan gotówki na koniec okresu określa płynność finansową Gminy i może być porównywany do skumulowanej wartości „cash flow” w analizie przepływów pieniężnych przedsiębiorstw. Taka interpretacja sytuacji finansowej Gminy oznacza, że wartość tej kategorii w kolejnych latach powinna być większa od zera. Zważywszy na korektę należności i zobowiązań Gminy, wartość ta powinna być na tyle duża, aby wystarczyła na pokrycie zobowiązań, jakie wystąpią w pierwszych dniach nowego roku budżetowego.

Wysokie roczne przyrosty skumulowanego stanu gotówki oznaczają kumulowanie się niewykorzystanych środków. Daje to możliwość realizacji zadań, których nie planowano w analizie, a które mogą się okazać konieczne do realizacji w przyszłości. Z drugiej strony sytuacja taka zapewnia możliwość realizacji założonego planu w przypadku zmniejszenia się planowanych dochodów budżetowych, bądź też zwiększenia planowanych wydatków bieżących. Jest to tzw. „margines bezpieczeństwa” przy tworzeniu wieloletniego planu finansowego i inwestycyjnego.

Zamieszczone poniżej wykresy przedstawiają Wydatki oraz Dochody Gminy Gołańcz wg Działów Klasyfikacji Budżetowej w 2015 r. (źródło: GUS).

Rysunek 1. Wydatki Gminy Gołańcz wg Działów Klasyfikacji Budżetowej w roku 2015 (źródło: GUS)

Rysunek 2. Dochody Gminy Golańcz wg Działów Klasyfikacji Budżetowej w roku 2015 (źródło: GUS)

Suma wydatków z budżetu gminy wyniosła w 2015 roku 31 mln złotych, co daje 3,7 tys. złotych w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Oznacza to wzrost wydatków o 12,9% w porównaniu do roku 2013. Największa część budżetu - 35.6% została przeznaczona na Dział 801 - Oświata i wychowanie. Dużą część wydatków z budżetu przeznaczona została na Dział 852 - Pomoc społeczna (21%) oraz na Dział 600 - Transport i łączność (14.5%). Wydatki inwestycyjne stanowiły 4,5 mln złotych, czyli 14,7% wydatków ogółem.

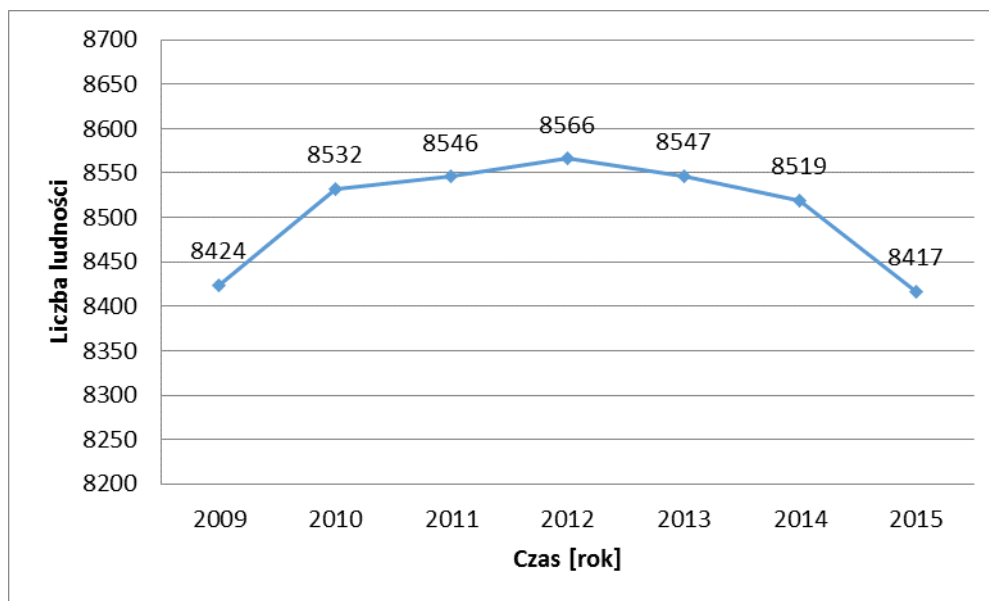
Suma dochodów do budżetu gminy wyniosła w 2015 roku 32,4 mln złotych, co daje 3,8 tys. złotych w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Oznacza to wzrost dochodów o 12,6% w porównaniu do roku 2013. Największa część dochodów wygenerował Dział 758 - Różne rozliczenia (37.7%). Duża część wpływów pochodzi z Dział 756 - Dochody od osób prawnych, fizycznych i od innych jednostek (37.4%) oraz z Dział 852 - Pomoc społeczna (15.7%). W budżecie gminny wpływ z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych wynosił 289,24 złotych na mieszkańca (7,3%), natomiast dochód z tytułu podatków dochodowych od osób prawnych wynosił 1,83 złotych na mieszkańca (0,1%). Inne dochody podatkowe, ustalone i pobierane na podstawie odrębnych ustaw, stanowiły 25,3%.

Stan finansów miasta i gminy Gołańcz jest typowy dla przeciętnych polskich gmin miejsko-wiejskich i wiejskich, gdzie poziom dochodów jest w ok. 50% determinowany wysokością subwencji (głównie oświatowej), a podatki i opłaty lokalne dostarczają mniej niż 20% ogólnych wpływów budżetowych (w tym 40% stanowi podatek rolny). Po stronie wydatków najbardziej znaczącą pozycję stanowią wydatki na oświatę (ponad 40%). Z drugiej strony stosunkowo wysoki poziom wydatków inwestycyjnych w stosunku do ogólnych możliwości budżetowych, świadczy o przywiązywaniu dużej wagi do poprawy warunków życia mieszkańców. W ostatnich latach prawie całość wydatków inwestycyjnych miała miejsce w sferze infrastruktury (m.in. drogi, składowisko nieczystości stałych, oczyszczalnia ścieków) i oświaty.

2. Pogłębiona diagnoza sfery społecznej

1) Demografia

Przedstawiony poniżej wykres obrazuje jak kształtowała się liczba ludności Gminy Gołańcz na przestrzeni lat 2009-2015. Od 2012 obserwujemy wyraźny spadek liczby mieszkańców osiągający najniższą wartość w roku 2015 - 8417.

Rysunek 3. Liczba ludności Gminy Gołańcz w latach 2009-2015 (źródło: GUS)

Gmina Gołańcz ma 8 417 mieszkańców, z czego 49,0% stanowią kobiety, a 51,0% mężczyźni. W latach 2012-2015 liczba mieszkańców zmalała o 1,7%. Średni wiek mieszkańców wynosi 37,4 lat i jest mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa wielkopolskiego oraz mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski.

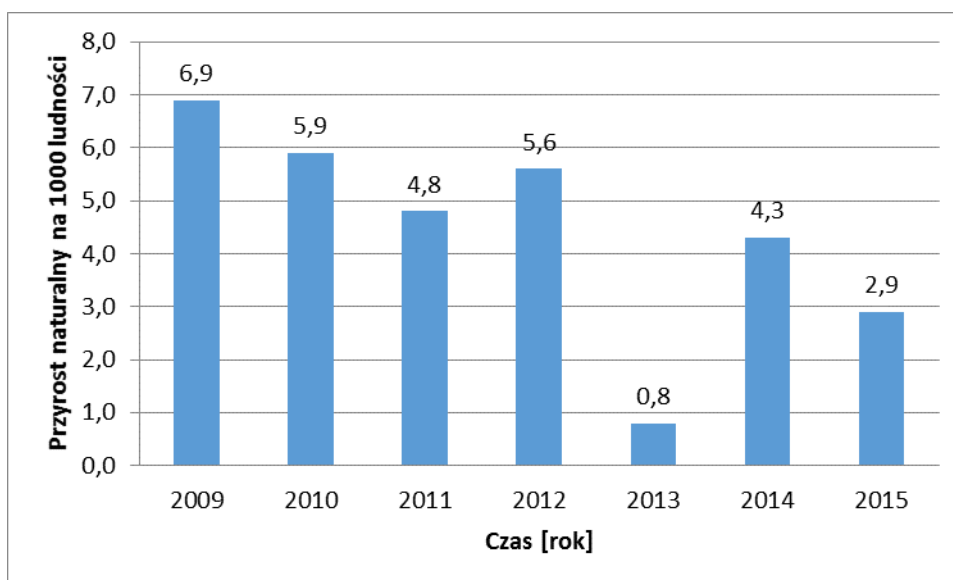
Mieszkańcy gminy Gołańcz zawarli w 2015 roku 41 małżeństw, co odpowiada 4,8 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to nieznacznie mniej od wartości dla województwa wielkopolskiego oraz wartość porównywalna do wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 1,3 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców.

30,9% mieszkańców gminy Gołańcz jest stanu wolnego, 56,7% żyje w małżeństwie, 3,5% mieszkańców jest po rozwodzie, a 8,7% to wdowy/wdowcy.

Na poniższym wykresie przedstawiono wartości przyrostu naturalnego na 1000 mieszkańców Gminy Gołańcz na przestrzeni lat 2009-2015. Wskaźnik ten

dla Gminy Gołańcz przyjmuje wartości dodatnie, co ma bezpośredni wpływ na zwiększanie się liczby ludności. Niestety w roku 2015 jego wartość jest o ponad połowę niższa niż w 2009.

W 2015 roku urodziło się 103 dzieci, w tym 57,3% dziewczynek i 42,7% chłopców. Średnia waga noworodków to 3 395 gramów.

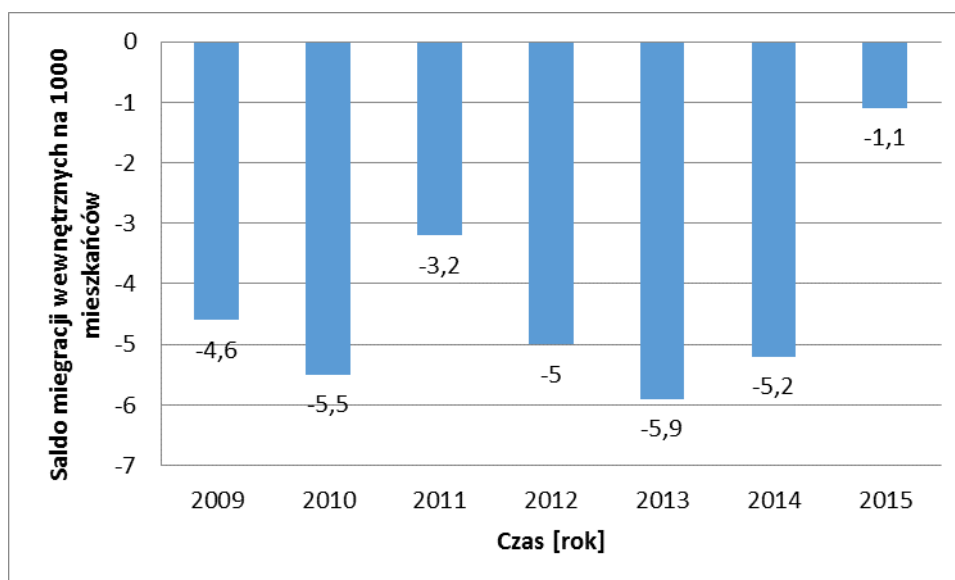
Rysunek 4. Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców Gminy Gołańcz w latach 2009-2015
(źródło: GUS)

Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 1,32 i jest większy od średniej dla województwa oraz znacznie większy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

W 2015 roku 43,8% zgonów w gminie Gołańcz spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną 29,1% zgonów w gminie Gołańcz były nowotwory, a 7,7% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego. Na 1000 ludności gminy Gołańcz przypada 9.19 zgonów. Jest to nieznacznie mniej od wartości średniej dla województwa wielkopolskiego oraz znacznie mniej od wartości średniej dla kraju.

Na zmiany liczby mieszkańców ma także wpływ saldo migracji, przedstawione na wykresie poniżej. W 2015 roku zarejestrowano 64 zameldowania w ruchu wewnętrznym oraz 158 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla Gminy Gołańcz -94. Przez cały badany

czas saldo migracji osiąga ujemne wartości. Ma to niekorzystny wpływ na liczbę ludności zamieszkującej Gminę Gołańcz. W tym samym roku, wg danych GUS, nie odnotowano zameldowań ani wymeldowani zagranicznych.

Rysunek 5. Saldo migracji wewnętrznych na 1000 mieszkańców Gminy Gołańcz w latach 2009-2015 (źródło: GUS)

2) Bezpieczeństwo

Zadania związane z ochroną porządku i bezpieczeństwa publicznego ustawodawca zaliczył do podstawowych zadań jednostek samorządu terytorialnego. Zakres działalności poszczególnych szczebli samorządu terytorialnego został jednak zróżnicowany. Zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy. W szczególności zadania własne gminy obejmują m.in. sprawy porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej [art. 7 ust. 1 pkt 14 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r., Nr 142, poz. 1591, z późn. zm.)].

3) Usługi publiczne: przebudowa bazy edukacyjnej oraz program edukacji regionalnej

2 403 mieszkańców gminy Gołańcz jest w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) (w tym 1 108 kobiet oraz 1 295 mężczyzn). Według Narodowego Spisu

Powszechnego z 2011 roku 10,4% ludności posiada wykształcenie wyższe, 2,1% wykształcenie policealne, 10,9% średnie ogólnokształcące, a 15,6% średnie zawodowe. Wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymuje się 32,2% mieszkańców gminy Gołańcz, gimnazjalnym 5,4%, natomiast 22,3% podstawowym ukończonym. 1,0% mieszkańców zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej.

W porównaniu do całego województwa wielkopolskiego mieszkańcy gminy Gołańcz mają niższy poziom wykształcenia. Wśród kobiet mieszkających w gminie Gołańcz największy odsetek ma wykształcenie podstawowe ukończone (26,0%) oraz zasadnicze zawodowe (23,1%). Mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (41,5%) oraz podstawowe ukończone (18,5%).

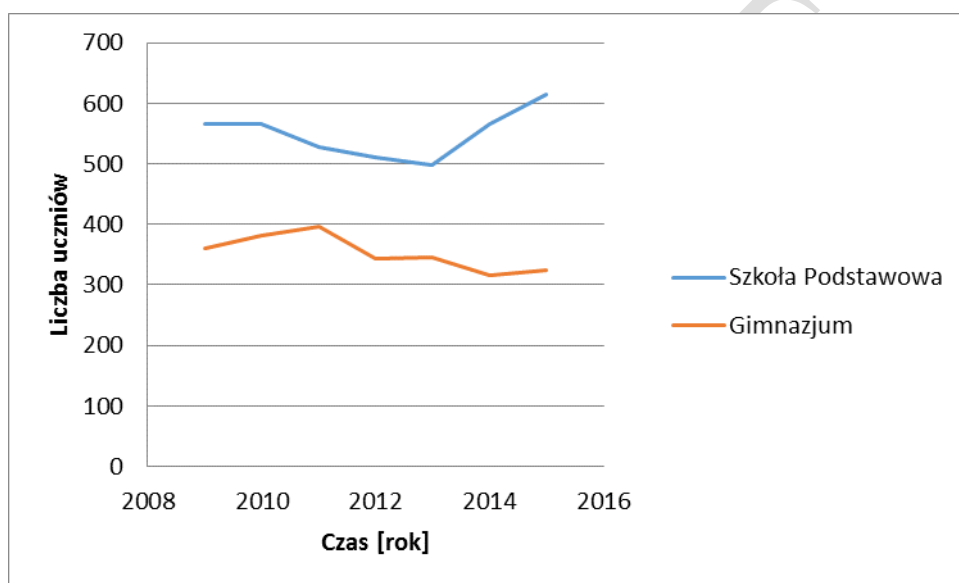
19,0% mieszkańców gminy Gołańcz w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) zalicza się do przedziału 3-6 lat - wychowanie przedszkolne (19,2% wśród dziewczynek i 18,8% wśród chłopców). Na tysiąc dzieci w wieku przedszkolnym 698 uczęszcza do placówek wychowania przedszkolnego. Na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego przypada 2,76 dzieci w wieku przedszkolnym.

W grupie wiekowej 3-24 lata na poziomie podstawowym (7-12 lat) kształcą się 25,2% ludności (26,7% wśród dziewczynek i 23,9% wśród chłopców). Na 1 oddział w szkołach podstawowych przypada 16 uczniów. Współczynnik skolaryzacji brutto (Stosunek wszystkich osób uczących się w szkołach podstawowych do osób w wieku 7-12 lat) wynosi 84,02.

Wśród mieszkańców w wieku potencjalnej nauki 11,9% zalicza się do przedziału 13-15 lat - kształcenie na poziomie gimnazjalnym (11,8% wśród dziewczyn i 11,9% wśród chłopaków). Na 1 oddział w szkołach gimnazjalnych przypada 15 uczniów. Współczynnik skolaryzacji brutto (Stosunek wszystkich osób uczących się w szkołach gimnazjalnych do osób w wieku 13-15 lat) wynosi 114,04.

Poniższy wykres pokazuje stały wzrost liczby uczniów w szkołach podstawowych z jednoczesnym spadkiem liczby uczniów w gimnazjach. Tendencja

ta może spowodować w przypadku szkół podstawowych wyczerpanie się miejsc dla uczniów w szkołach oraz konieczność wprowadzenia zmianowego systemu nauki. To z kolei spowoduje duże utrudnienie nie tylko w organizacji pracy tych placówek, lecz również utrudnienie dla samych dzieci. Zmniejszająca się liczba uczniów w gimnazjach natomiast, zwiększa jednostkowy koszt utrzymania placówki, co dodatkowo obciąża budżet gminy.

Rysunek 6. Liczba uczniów w szkołach podstawowych i gimnazjach Gminy Gołańcz w latach 2009-2015 (źródło: GUS)

Zmiana systemowa w zakresie edukacji na poziomie podstawowym stanowi jedno z głównych wyzwań nie tylko dla władz samorządowych, ale również całej społeczności lokalnej. Należy mieć na uwadze, że szkolnictwo leżące w kompetencji jednostek samorządu terytorialnego to nie tylko wiedza niezbędna do prawidłowego rozwoju, ale również elementy kulturotwórcze oraz niezwykle istotny pracodawca na terenie gminy. Zmiany systemowe, które stoją przed samorządem winny zostać ukierunkowane na wyważenie elementów finansowych (szkolnictwo to blisko połowa budżetu gminy) i zapewnienia wysokiej jakości kształcenia.

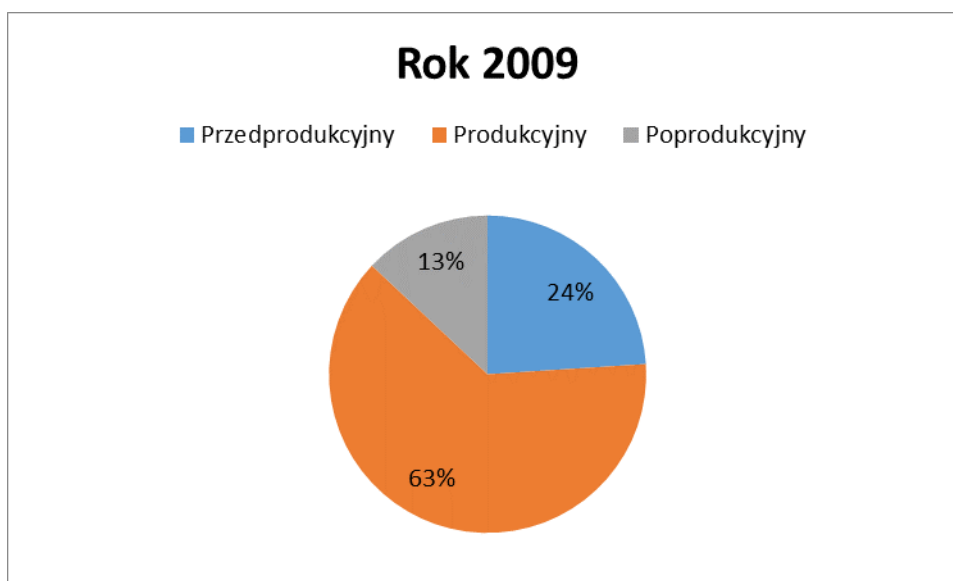
W grupie wiekowej 3-24 lata na poziomie ponadgimnazjalnym (16-18 lat) kształcą się 18,1% mieszkańców (18,1% wśród dziewczyn i 18,0% wśród

chłopaków). Na 1 oddział w szkołach ogólnokształcących przypada 0 uczniów. 23 uczniów przypada na oddział w szkołach średnich zawodowych i artystycznych.

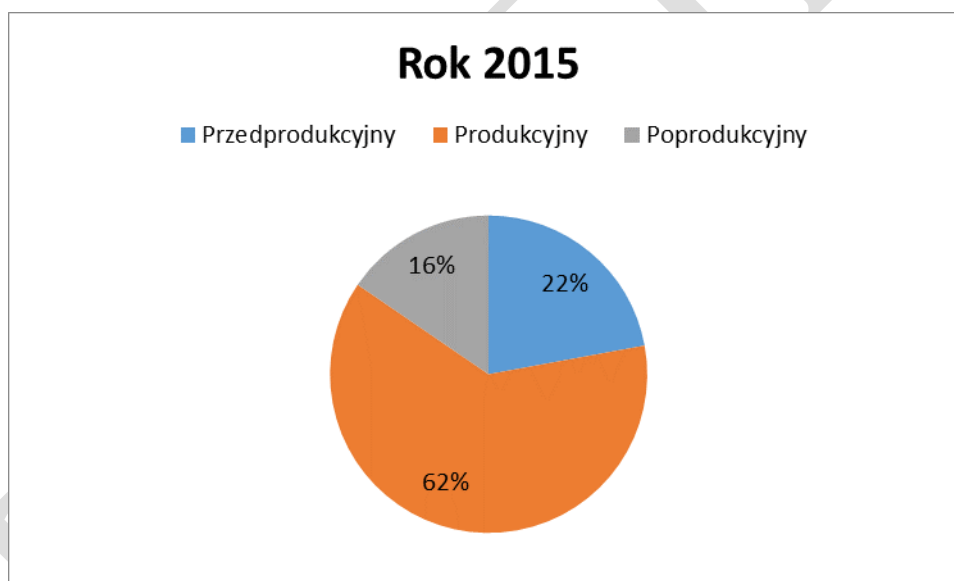
W przedziale wiekowym odpowiadającym edukacji w szkołach wyższych (19-24 lat) znajduje się 25,8% mieszkańców gminy Gołańcz w wieku potencjalnej nauki (24,1% kobiet i 27,3% mężczyzn).

W ramach przedmiotowego opracowania dokonano diagnozy stanu wskazano na podstawowe problemy i ich rozwiązania. W przedmiotowym obszarze odnotowano problem migracji osób młodych, szczególnie tych zdolnych, do dużych miast i za granicę (jest to element szerszego problemu o charakterze ogólnopolskim). Problem ubytku młodych ludzi i powolnego starzenia społeczeństwa uwypukla się podczas analizy piramidy wieku, jak również w analizach porównawczych struktury ekonomicznej ludności. Piramida wieku dla gminy w chwili obecnej nie pozwala na jednoznaczne zakwalifikowanie jej, do jednego z podstawowych 3 typów populacji: progresywnej, zastojowej bądź regresywnej, jednak jej kształt wraz z podstawą najbardziej przypomina tę ostatnią. Wyraźnie zauważalne są występujące w Polsce wyże demograficzne w latach 1955-1960 oraz 1980-1990. Osoby z pierwszego wyżu demograficznego (50-59 lat) wyszły już z wieku rozrodczego i w najbliższych 10 latach całkiem dużą liczbą zasilą również grono osób w wieku poprodukcyjnym. Niepokojące jest także, iż pomimo kilkuletniego już przebywania osób z drugiego wyżu w wieku rozrodczym (20-30) wciąż niezauważalne jest echo tego wyżu i liczba urodzeń nie wzrasta, co powoduje zwężanie piramidy wieku, pomimo korzystnego stosunku osób w wieku rozrodczym. Przy wzrastającej liczbie osób w wieku poprodukcyjnym oraz silnej migracji osób młodych istnieje zagrożenie znacznego starzenia się społeczeństwa w okresie najbliższych 15 lat.

Problem powolnego starzenia się społeczeństwa uwypukla się podczas analizy porównawczej struktury ekonomicznej ludności Gminy Gołańcz za lata 2009 i 2015. Poniższe wykresy wskazują wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym w 2015 roku w stosunku do roku 2009 oraz spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym.

Rysunek 7. Struktura ludności Gminy Gołańcz- podział na funkcjonalne grupy wieku (przedprodukcyjny, produkcyjny, poprodukcyjny) w 2009 r. (źródło: GUS)

Rysunek 8. Struktura ludności Gminy Gołańcz- podział na funkcjonalne grupy wieku (przedprodukcyjny, produkcyjny, poprodukcyjny) w 2015 r. (źródło: GUS)

Mieszkańcy gminy Gołańcz stanowią społeczność wykształconą relatywnie słabo. Według danych z aktualnego Narodowego Spisu Powszechnego, zaledwie 10% osób posiadało wykształcenie wyższe. Około 1/3 mieszkańców to osoby z wykształceniem podstawowym.

Rolą samorządu gminnego jest zapewnienie dobrych warunków kształcenia uczniów oraz jak najwyższych standardów nauczania na poziomie przedszkolnym

i szkolnym w zakresie szkół podstawowych i gimnazjalnych. Zadaniem władz lokalnych jest w szczególności utrzymanie obiektów i placówek oświatowych, zatrudnienie i monitoring pracy kadry dydaktycznej, organizacja zajęć edukacyjnych oraz wspieranie najwybitniejszych i najzdolniejszych uczniów. Samorządy finansują oświatę z dwóch źródeł: subwencji oświatowej, która najczęściej pokrywa zaledwie część wydatków związanych z edukacją, oraz dochodów własnych. Wydatki na oświatę i wychowanie stanowią średnio 30-40% budżetu gmin. Sytuacja taka skłania samorządy do stawiania szkole realistycznych wymagań dotyczących poziomu nauczania, który ma wpływ na konkurencyjność gmin.

Dobrej jakości edukacja jest jednym z aspektów przyciągających nowych mieszkańców (głównie młodych ludzi z dziećmi), z drugiej strony chroni przed rezygnacją rodziców z posyłania dzieci do szkoły na terenie ich miejsca zamieszkania.

Wsparcie edukacji jest inwestycją gminy we własnych mieszkańców. Edukacja i wychowanie przedszkolne są przy tym nieodłącznie związane z sytuacją demograficzną Miasta i Gminy Gołańcz. Trendy demograficzne obserwowane na terenie Miasta i Gminy Gołańcz sprawiają, że zmniejsza się liczba dzieci w wieku szkolnym, co powoduje wzrost jednostkowych kosztów utrzymania infrastruktury edukacyjnej.

Problemy:

- Brak wystarczającej infrastruktury rekreacyjno-sportowej,
- Występujące bariery architektoniczne w budynkach użyteczności publicznej,
- Wykluczenie społeczne na terenach byłych Państwowych Gospodarstw Rolnych oraz Lasów Państwowych.

Rozwiązanie:

Położenie Miasta i Gminy Gołańcz w administracyjnych granicach województwa rzutuje na jego powiązanie z problemami oraz wyzwaniem regionu. Kształcenie na poziomie, za który odpowiedzialny jest samorząd terytorialny musi

odbywać się w pełnej korelacji z potencjałem i kierunkami rozwoju Miasta i Gminy Gołańcz, stąd jednym z rozwiązań i proponowanych przedsięwzięć jest lokalny program edukacyjny mający uświadamiać uczniów, czyli przyszłych pracowników branż turystycznych, co do wyjątkowości, specyfiki, potencjału oraz możliwości Miasta i Gminy Gołańcz.

Przez obszar interwencji należy rozumieć grupę kategorii interwencji odpowiadającej odpowiedniej sferze funkcjonowania Miasta i Gminy Gołańcz.

Wymienione obszary interwencji pokrywają się z obszarami strategicznej interwencji, wymienionymi w aktualizacji Strategii Rozwoju Województwa z horyzontem czasowym do 2020 roku. Strategia jako najważniejszy dokument samorządu województwa, określa kierunki rozwoju regionalnego i wskazuje obszary szczególnej interwencji w wymiarze przestrzennym województwa.

W ramach konkretnych działań proponuje się realizację kompleksowego projektu w sferze podstawowych usług publicznych edukacyjnych polegającego na poprawie i rozbudowie placówek edukacyjnych (finansowanie: EFRR) oraz regionalnego programu edukacyjnego (EFS).

3. Analiza sfery przestrzenno-funkcjonalnej

1) Infrastruktura komunikacyjna Gminy Gołańcz

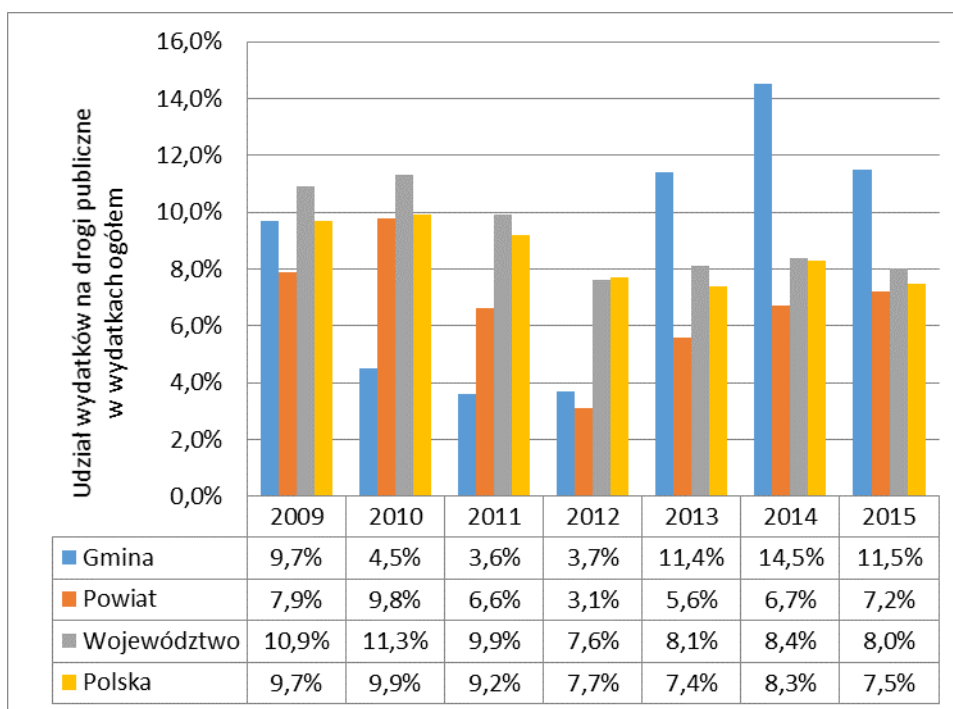
Sieć drogową charakteryzuje duża gęstość (w mieście) oraz niewielka na obszarach wiejskich. Wynika to ze specyfiki osadnictwa i strukturę gospodarstw rolnych. Sieć dróg gminnych nie wymaga uzupełnienia ponieważ część dróg ponadlokalnych spełnia ich funkcje, zapewniając wewnętrzne powiązania. Ważne jest jednak, że na obszarze wiejskim drogi posiadają najczęściej charakter nieutwardzony, co stwarza znaczące problemy komunikacyjne obszarów wiejskich gminy.

Dużo bardziej utrudniony dostęp do komunikacji publicznej mają mieszkańcy pozostałych miejscowości zlokalizowanych na obszarach poza siedzibą gminy. Problem ten dotyczy przede wszystkim osób starszych oraz nie posiadających własnych środków transportu.

Problem:

Osobnym problemem, będącym w stosunku komplementarnym dla poprawy komunikacyjnej są ciągi pieszo-jezdne, których niewystarczająca ilość, brak synchronizacji oraz cech normatywnych w znaczącym stopniu uniemożliwiają właściwą komunikację o charakterze alternatywnym. Brak punktów stykowych, a tym samym łączności w tym zakresie stanowi istotną barierę w zakresie dojazdu do pracy, szkół oraz instytucji publicznych, jak również w stopniu znaczącym determinuje na relatywnie niższy poziom rozwoju przemysłu i gospodarki turystycznej.

Poniższy wykres pokazuje udział procentowy wydatków na drogi publiczne w ogólnych wydatkach budżetów wymienionych jednostek: Gminy Gołańcz, powiatu wągrowieckiego, województwa wielkopolskiego i Polski. Widać jasno, że wydatki ponoszone przez Gminę Gołańcz oscylują na poziomie 12% wartości wydatków ogółem. Niepokojącym jest fakt, że pomimo tak dużych nakładów na drogi gminne, ich stan jest nadal niezadowalający. Ma to niestety niekorzystny wpływ na estetykę miejscowości całej gminy, a także poczucie bezpieczeństwa osób poruszających się po drogach gminnych.

Rysunek 9. Udział wydatków na drogi publiczne w wydatkach ogółem w latach 2009-2015 dla Gminy Gołańcz, powiatu wągrowieckiego, Województwa Wielkopolskiego i Polski (źródło: GUS)

Ważnym elementem z punktu widzenia przeprowadzenia procesu rewitalizacji na terenie Gminy Gołańcz jest również problem dewaluacji substancji mieszkaniowej, który często łączy się z obszarami publicznie dostępnymi, których wartość funkcjonalna i estetyczna jest w sposób znaczący niedostateczna.

- brak znaczących ciągów komunikacyjnych (ścieżek pieszych i rowerowych) stanowiących alternatywę w przemieszczaniu się pomiędzy poszczególnymi obszarami gminy,
- brak powiązań komunikacyjnych pomiędzy poszczególnymi obszarami,
- brak wspólnej promocji w formie jednolitego oznakowania gminy,
- dewaluacja substancji mieszkaniowej,
- degradacja przestrzeni publicznej.

Rozwiązanie:

Interwencja w ramach Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Gołańcz przynieść ma znaczącą jakościową poprawę całościowego układu

komunikacyjnego, zarówno w ujęciu wewnętrznym (dojazd do pracy, szkoły, instytucji publicznych) oraz zewnętrznym (głównie turyści).

Poprzez interwencję w zakresie poprawy funkcjonalności i estetyki substancji mieszkaniowej oraz przestrzeni publicznej w sposób znaczący winien zostać wzmocniony nie tylko wizerunek gminy, ale przede wszystkim jakość życia mieszkańców.

4. Analiza sfery środowiskowej

Gmina i Miasto Gołańcz jest jednorodna również pod względem gospodarki środowiskowej rozumianej jako uporządkowanie problemów sieci kanalizacyjnej i wodociągowej. Gmina Gołańcz należy do obszarów o stosunkowo dobrze rozwiniętej infrastrukturze technicznej, w tym sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej. Dzięki dotacjom zewnętrznym znacznie rozbudowana i zmodernizowana została m.in. sieć kanalizacji i wodociągów. Uzupełnia ją niezbędna infrastruktura w postaci hydroforni, zbiorników wyrównawczych i przepompowni. Zasoby naturalne w postaci wód podziemnych, cieków wodnych, wód gruntowych, jezior oraz rzek, które są ze sobą naturalnie powiązane powodują potrzebę koordynacji w zakresie planowania i zarządzania przedmiotową substancją.

Ze względu na wiele obszarów cennych przyrodniczo, jak i liczne wody powierzchniowe, dobry system kanalizacyjny i wodociągowy jest kluczowym zagadnieniem w temacie ich ochrony, gdyż zmniejsza on zagrożenie skażenia środowiska niebezpiecznymi substancjami.

Obszary Gminy Gołańcz, które z uwagi na wysoki stopień rozproszenia miejscowości oraz brak aglomeracji spełniających kryteria RLM stanowią element całościowego systemu problemowego, który opiera się na następujących punktach:

- znaczące rozproszenie miejscowości na terenie Gminy Gołańcz,
- duże odległości pomiędzy miejscowościami eliminują je z rozwiązań sieciowych,
- niska wydolność istniejących rozwiązań technologicznych,

- niskie wartości RLM uniemożliwiające włączenie do sieci.

Rozwiązanie:

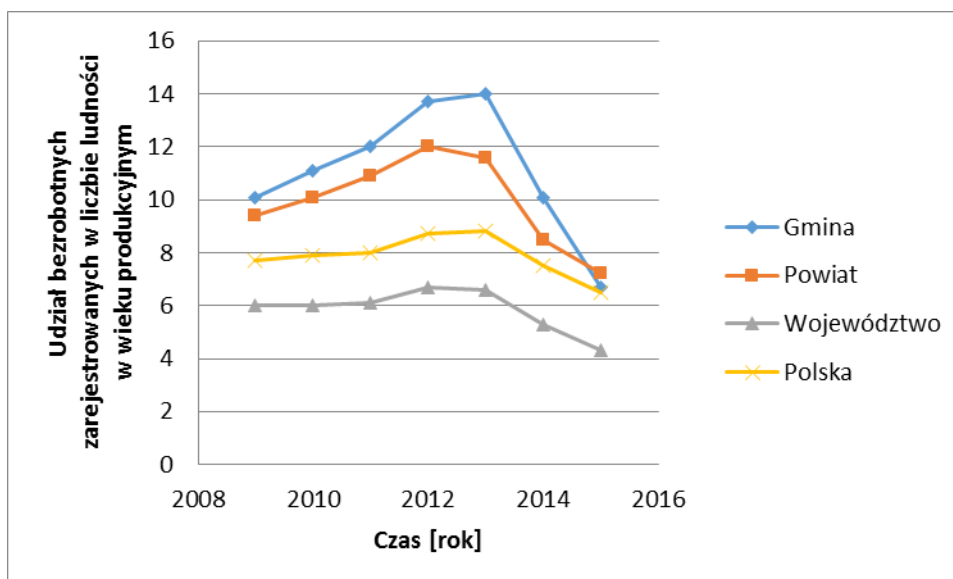
- przebudowa i dostosowanie istniejących sieci,
- budowa przydomowych oczyszczalni ścieków,
- budowa miejscowych oczyszczalni ścieków (kontenerowe oczyszczalnie ścieków),
- budowa systemów alternatywnych źródeł energii,
- uporządkowanie poprzez koordynację działań sfery środowiskowej na terenie Gminy Gołańcz,
- budowa lub modernizacja indywidualnych ujęć wody.

5. Analiza sfery gospodarczej

Monitoring potencjału rozwoju ekonomiczno-gospodarczego i analiza sytuacji zastanej jest niezwykle ważna w kontekście planowanych działań w ramach procesu rewitalizacji. Analizie poddany zostanie obszar przedsiębiorczości gminy. Siłą rozwojową każdej miejscowości jest jej kondycja ekonomiczno-gospodarcza. Wyznaczenie obszarów stanowiących o problematycznym charakterze gminy Gołańcz pozwoli na dokonanie zmian, aby w przyszłości ograniczyć bariery rozwojowe tej gminy. Skuteczne zaplanowanie przemian w lokalnej gospodarce, zwiększy jej konkurencyjność i atrakcyjność dla pracowników oraz potencjalnych inwestorów.

W gminie Gołańcz na 1000 mieszkańców pracuje 106 osób. 47,2% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 52,8% mężczyźni. Jest to więcej od wartości dla Polski, województwa i powiatu (pomijając rok 2015). Jak wynika z wykresu poniżej, jest to tendencja stała na przestrzeni lat. Widać na nim także zauważalny spadek liczby osób bezrobotnych w ostatnich latach i świadczy o wysokim potencjale jaki drzemie w rynku pracy Gminy Gołańcz. Przy odpowiednim wykorzystaniu instrumentów finansowych i ekonomicznych można

pozytywnie wpłynąć na rozwój przedsiębiorczości gminy, a co za tym idzie – całego regionu.

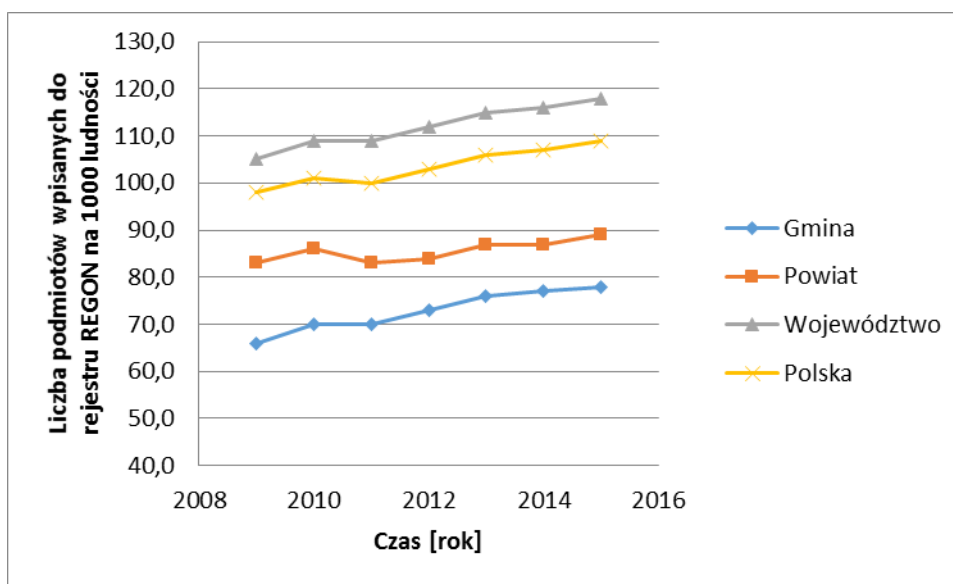
Rysunek 10. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2009-2015 dla Gminy Gołańcz, powiatu wągrowieckiego, województwa wielkopolskiego i Polski (źródło: GUS)

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Gołańcz wynosi 3 346,90 PLN, co odpowiada 80.60% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce.

Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Gołańcz 400 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 187 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -213.

32,5% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Gołańcz pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 29,8% w przemyśle i budownictwie, a 12,9% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 12,9% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

Analiza poniższego wykresu pokazuje wzrost liczby podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 1000 ludności w stosunku do roku 2009. Jednak liczba ta przez cały badany czas utrzymuje się na niższym poziomie niż w przypadku powiatu, województwa i Polski. Wskazuje to jasno na wspomnianą wcześniej potrzebę wspierania przedsiębiorczości.

Rysunek 11. Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 1000 ludności w latach 2009-2015 dla Gminy Gołańcz, powiatu wągrowieckiego, województwa wielkopolskiego i Polski (źródło: GUS)

6. Analiza sfery technicznej

O potencjale i atrakcyjności danego obszaru świadczą także warunki techniczne, mogą one stać się impulsem do przyciągania nowych mieszkańców lub potencjalnych inwestorów. Określenie obszarów problemowych w tym zakresie dotyczyć będzie wyposażenia w infrastrukturę techniczną.

Sfera techniczna w gminie Gołańcz zdiagnozowana została na podstawie wskaźnika obrazującego liczbę budynków, które zostały wybudowane przed 1989 rokiem. Wartość referencyjna w sferze technicznej wyniosła 0,81. Wartości wskaźnika przekraczające wartość 0,73 odnotowano w prawie wszystkich

analizowanych obszarach. W większości przypadków budynki w analizowanych obszarach wybudowane zostały przed 1989 rokiem¹.

W szczególności należy stwierdzić, że istniejące niedokapitalizowanie sfery technicznej w sposób zasadniczy determinuje sferę gospodarczą oraz społeczną pogłębiając istniejące problemy wskazanych obszarów zdegradowanych.

7. Wnioski ogólne dla diagnozowanych obszarów tematycznych

Miasto i Gmina Gołańcz jest obszarem zintegrowanym geograficznie, problemowo oraz administracyjnie posiadającym określoną kopertę problemów, jak również historię wspólnych działań.

Proponowane obszary tematyczne do Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Gołańcz w ramach przedmiotowej Diagnozy mają charakter wzajemnie skorelowany i wynikowy:

- poprawa, przebudowa i rozbudowa układów komunikacyjnych wpływa na drożność całościowo rozumianego układu przestrzennego w zakresie skrócenia czasu przejazdu, zapewnienia alternatywnych form dojazdu do szkół, instytucji publicznych oraz zakładów pracy; działaniom tym towarzyszy dodatkowo funkcja rozwoju działań turystycznych będących jedną z głównych osi rozwoju gospodarczego gminy Gołańcz,
- uporządkowanie usług publicznych w zakresie edukacji to stworzenie bazy infrastrukturalnej wspomaganej przez rosnącą świadomość proekologiczną. Dodatkowo ten komponent będzie wspierany projektami o charakterze szkoleniowo-edukacyjnym,

¹ Wartość referencyjna = łączna liczba budynków wybudowanych przed 1989 rokiem w gminie Gołańcz w stosunku do łącznej liczby budynków w gminie.

- perspektywiczne uporządkowanie gospodarki środowiskowej rozumianej, jako wspólny problem wpływający bezpośrednio na gospodarkę turystyczną oraz jakość życia mieszkańców,
- uporządkowanie przestrzeni publicznej, rewitalizacje zdewaluowanych budynków mieszkalnych.

Całość przedstawianych problemów należy w ujęciu procesowym sprowadzić do szerokiego problemu rewitalizacji gminy Gołańcz.

PROJEKT

VII) ANALIZA S.W.O.T.

DZIEDZINA GOSPODARCZA

Mocne strony	Słabe strony
- Atrakcyjne położenie gospodarcze. Duże rynki zbytu. - Dobre położenie komunikacyjne – lokalizacja. - Rozwijający się przemysł drobny. - Prawidłowo rozwinięte usługi i handel (często rodzinny). - Obsługa finansowo – bankowa firm i ludności. - Korzystne warunki naturalne do produkcji rolniczej. - Dobrze rozwinięte rolnictwo. - Dostępna siła robocza. - Niskie podatki. - Dostępność do istniejącej infrastruktury. - Wzrastająca aktywność gospodarcza na obszarach wiejskich.	- Niedostateczny poziom zaufania instytucji bankowych dla firm. - Utrudnione możliwości uzyskania niskoprocentowych kredytów inwestycyjnych. - Niskie wykorzystywanie funduszy europejskich przez podmioty prywatne. - Brak silnych organizacji pozarządowych współpracujących z samorządem. - Brak wysoko wykwalifikowanych pracowników.
Szanse	Zagrożenia
- Rozwój turystyki i agroturystyki. - Rozwój zakładów rzemieślniczych. - Powiększenie i unowocześnienie gospodarstw rolnych.	- Import towarów i surowców. - Niestabilna polityka podatkowa i finansowa państwa. - Brak wysoko wykwalifikowanych kadr.

DZIEDZINA SPOŁECZNA

Mocne strony	Słabe strony
• Dobrze rozwinięte szkolnictwo podstawowe. • Sprawny dowóz dzieci do szkół. • Dobrze działająca opieka społeczna. • Zadowalający stan bezpieczeństwa – dobra praca Policji • Dobrze wyszkolona i wyposażona OSP. • Prawidłowa opieka medyczna lekarza rodzinnego. • Tradycje kulturalne • Bliskość do dóbr kulturalnych • Stosunkowo wysoki procent dzieci kontynuuje naukę w szkołach ponadgimnazjalnych. • Wysoka liczba nauczycieli posiadających wykształcenie wyższe oraz specjalizacje przedmiotowe. • Stosunkowo mała ilość występujących patologii społecznych wśród dzieci i młodzieży Miasta i Gminy.	• Niedostatecznie rozwinięte specjalistyczne usługi medyczne. • Niewystarczające środki finansowe budżetu Miasta i Gminy na edukację wynikające z rządowej subwencji oświatowej • Ograniczone środki finansowe przeznaczone dla opieki społecznej. • Mało atrakcyjna oferta spędzania wolnego czasu dla młodzieży. • Słaba integracja właścicieli i zarządów przedsiębiorstw ze społecznością lokalną
Szanse	Zagrożenia
• Poprawa specjalistycznych usług medycznych – zdrowotnych dla ludności Miasta i Gminy. • Wzrost wykształcenia mieszkańców Miasta i Gminy. • Zachowanie zwyczajów i tradycji regionu. • Udostępnienie obiektów sportowo – rekreacyjnych oświaty dla ogółu społeczeństwa.	• Brak współpracy przedsiębiorstw. • Postępujące rozwarstwienie/dezintegracja finansowa społeczeństwa lokalnego. • Rosnące koszty edukacji. • Regres kultury wiejskiej w Polsce. • Malejące środki finansowe na cele oświaty, kultury i sportu.

ŚRODOWISKO

Mocne strony	Słabe strony
- Dogodne warunki przyrodnicze - Sprawny system odbioru i wywozu odpadów stałych (z segregacją). - Rolniczy charakter gminy – sprzyjający środowisku. - Nie ma przemysłu silnie zanieczyszczającego środowisko.	- Stosunkowo niska świadomość ekologiczna mieszkańców - Stosunkowo słaba edukacja ekologiczna społeczeństwa.
Szanse	Zagrożenia
- Budowa kanalizacji sanitarnej w całej gminie. - Wydzielenie tras i szlaków turystycznych. - Turystyka i agroturystyka z poszanowaniem ustawy o ochronie środowiska. - Rolnictwo ekologiczne.	- Brak wystarczających środków finansowych na aktywną ochronę środowiska. - Wzrastający ruch pojazdów kołowych. - Brak wystarczających środków na ochronę środowiska.

DZIEDZINA TECHNICZNA

Mocne strony	Słabe strony
- Rozbudowana telefonizacja (komórkowa i przewodowa). - Dobrze rozbudowana sieć wodociągowa. - Wystarczająca (na dzień dzisiejszy) elektryfikacja Miasta i Gminy. - Możliwość wygospodarowania terenów pod działalność gospodarczą.	- Brak wystarczającej sieci kanalizacji w kilku miejscowościach na terenie Miasta i Gminy - Niezadawalający stan nawierzchni dróg przebiegających przez gminę. - Niewystarczająca ilość chodników we wsiach
Szanse	Zagrożenia
Poprawa nawierzchni oraz dobre oznakowanie dróg gminnych, powiatowych i krajowych przebiegających przez gminę	- Rosnące koszty inwestycji w zakresie infrastruktury technicznej. - Pogarszająca się koniunktura w rolnictwie. - Wzrost kosztów materiałów budowlanych.

VIII) LISTA PLANOWANYCH PROJEKTÓW I PRZEDSIĘWZIĘĆ

1. Oczekiwane wskaźniki realizacji Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy

Przyjmuje się trzy rodzaje wskaźników:

1. wskaźniki produktu,
2. wskaźniki rezultatu,
3. wskaźniki oddziaływania.

Wskaźniki monitoringu można definiować na czterech zasadniczych poziomach.

Wskaźniki wkładu

Zasoby zaangażowane w trakcie wdrażania danego projektu.

- a) Środki finansowe
- b) Zasoby ludzkie (liczba osób/organizacji zaangażowanych we wdrażanie projektu)
- c) Zasoby materialne (wykorzystane we wdrażaniu projektu)

Są to wskaźniki o jednolitym charakterze dla wszystkich typów projektów/działań.

Wskaźniki produktu

Konkretne przedsięwzięcia przeprowadzone w ramach danego projektu – wszystkie produkty materialne i usługi, otrzymane w trakcie realizacji projektu ze środków finansowych przeznaczonych na ten projekt.

Wskaźniki rezultatu

Bezpośrednie, natychmiastowe efekty realizacji projektu - zmiany, jakie nastąpiły u bezpośrednich beneficjentów pomocy w wyniku wdrożenia projektu.

Wskaźniki oddziaływania

Długofalowe konsekwencje realizacji projektu, wykraczające poza natychmiastowe efekty dla bezpośrednich beneficjentów oraz osób i organizacji pozostających poza bezpośrednim oddziaływaniem projektu.

Wskaźniki osiągnięć służących monitorowaniu projektów inwestycyjnych.

Wskaźniki produktu

- a) Zrekonstruowana lub odnowiona lub zmodernizowana powierzchnia (m², ha);
- b) Liczba zmodernizowanych/ odnowionych budynków, w tym:
 - budynków użyteczności publicznej w sektorze edukacyjnym, opieki społecznej i ochrony zdrowia,
 - budynków o wartości architektonicznej i znaczeniu historycznym;
- c) Liczba wybudowanej lub zmodernizowanej infrastruktury na obszarze objętym projektem;
- d) Liczba lub parametry zakupionego sprzętu;
- e) Liczba wspieranych projektów rewitalizacji terenów miejskich lub przemysłowych.

Wskaźniki rezultatu

- a) Powierzchnia dostępnych obiektów do wykorzystania (m²);
- b) Parametry techniczne zmodernizowanych lub oddanych do użytku obiektów;
- c) Liczba budynków zaadaptowanych na cele gospodarcze, społeczne, kulturalne, rekreacyjne;
- d) Liczba nowej/zmodernizowanej infrastruktury publicznej związanej z rozwojem funkcji kulturalnych, turystycznych, rekreacyjnych i sportowych;

- e) Liczba wspieranych obiektów infrastruktury publicznej w sektorze edukacyjnym, opieki społecznej i ochrony zdrowia;
- f) Poprawiona funkcjonalność struktury ruchu kołowego, ruchu pieszego i estetyki przestrzeni publicznych;
- g) Stworzone strefy bezpieczeństwa i zapobiegania przestępczości na obszarze zagrożonym patologiami społecznymi;
- h) Wzrost powierzchni infrastruktury społecznej przypadającej na 1 użytkownika;
- i) Wzrost liczby użytkowników obsługiwanych przez wspieraną infrastrukturę (%);
- j) Liczba osób korzystających dziennie ze zbudowanej/zmodernizowanej infrastruktury (w tym wzrost w %);
- k) Liczba mieszkańców w promieniu 1 km od realizowanego projektu;
- l) Liczba utworzonych/utrzymanych miejsc pracy na zrewitalizowanym obszarze bezpośrednio po zakończeniu projektu.

Wskaźniki oddziaływania

- a) Liczba nowych lub utrzymanych miejsc pracy (stałych, czasowych) na zrewitalizowanym obszarze w ciągu 2 lat po zakończeniu projektu;
- b) Liczba MSP powstałych na zrewitalizowanym obszarze w ciągu 2 lat po zakończeniu projektu;
- c) Liczba powstałych jednostek zajmujących się działalnością kulturalną, edukacyjną, turystyczną, rekreacyjną, sportową na zrewitalizowanym obszarze w ciągu 2 lat po zakończeniu projektu;
- d) Liczba imprez odbywających się w odnowionych obiektach w okresie 1-2 lat po zakończeniu projektu, wraz z liczbą uczestników;
- e) Dochody wygenerowane przez odnowione obiekty w okresie 1-2 lat po zakończeniu projektu;

- f) Wartość dodana generowana przez lokalną działalność gospodarczą w okresie 1-3 lat po zakończeniu projektu (%);
- g) Wzrost ceny gruntów i nieruchomości jako miernik wzrostu atrakcyjności terenów;
- h) Procent mieszkańców mieszkających na wspieranym obszarze wyrażających chęć pozostania tam przez następne 5 lat.

Projekty rewitalizacji obszarów powinny być kompleksowe i przyczyniać się do tworzenia nowych lub utrzymania stałych miejsc pracy, zwłaszcza do tworzenia nowych miejsc pracy dla osób długotrwale bezrobotnych zamieszkałych na terenach zrewitalizowanych. Działania inwestycyjne powinny być uzupełniane działaniami społeczno-gospodarczymi, realizowanymi na obszarze lokalizacji danego projektu, na rzecz walki z patologiami społecznymi i bezrobociem, przeciwdziałania zjawisku wykluczenia społecznego, podniesienia kwalifikacji mieszkańców ww. terenów, szkoleń i wsparcia dla rozwoju MSP.

Wskaźniki osiągnięć służące monitorowaniu projektów społeczno-gospodarczych.

Zakres działań: aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, rozwój szkoleń zawodowych, działania na rzecz kobiet na rynku pracy.

Wskaźniki produktu

- a) Liczba beneficjentów (w podziale na kategorie, np. kobiety, bezrobotni, absolwenci, osoby zagrożone zwolnieniem, kadra MSP itp.);
- b) Liczba projektów doradczych i informacyjnych (godz.);
- c) Liczba zaoferowanych miejsc szkoleniowych (godz., dni);
- d) Liczba zrealizowanych szkoleń (liczba godzin szkoleń);
- e) Liczba lokalnych inicjatyw na rzecz zatrudnienia;
- f) Liczba zorganizowanych staży.

Wskaźniki rezultatu

- a) Liczba beneficjentów projektu w stosunku do całkowitej liczby potencjalnych beneficjentów;
- b) Liczba beneficjentów, którzy uzyskali dyplom lub certyfikat (w tym w % w stosunku do całkowitej liczby beneficjentów);
- c) Liczba beneficjentów, którzy korzystają z innych instrumentów pomocy po zakończeniu projektu (w tym w % w stosunku do całkowitej liczby beneficjentów);
- d) Procent beneficjentów pozytywnie oceniających otrzymaną pomoc;
- e) Liczba partnerów społeczno-gospodarczych uczestniczących w lokalnych inicjatywach na rzecz zatrudnienia;
- f) Liczba utworzonych/utrzymanych miejsc pracy bezpośrednio po zakończeniu projektu.

Wskaźniki oddziaływania

- a) Liczba beneficjentów, którzy znaleźli zatrudnienie w okresie 0,5-2 lat po zakończeniu projektu (w tym w % w stosunku do całkowitej liczby beneficjentów);
- b) Liczba beneficjentów, którzy podjęli działalność gospodarczą w okresie 0,5-2 lat po zakończeniu projektu (w tym w % w stosunku do całkowitej liczby beneficjentów);
- c) Liczba utworzonych/utrzymanych stałych miejsc pracy, w tym w przedsiębiorstwach założonych przez beneficjentów, po okresie 2 lat po zakończeniu projektu;
- d) Redukcja bezrobocia w grupie docelowej (%) po okresie 2 lat po zakończeniu projektu;
- e) Wzrost liczby kobiet właścicieli przedsiębiorstw po okresie 2 lat po zakończeniu projektu;

f) Trwałość lokalnych inicjatyw na rzecz zatrudnienia (% istniejących po 1 roku po zakończeniu projektu);

Kluczowe wskaźniki wyników

Kod	Rodzaj wskaźnika	Definicja	Jednostka miary
(352)	Rozwój wspólnot miejskich	Otrzymujące wsparcie projekty organizacji wspólnot miejskich	Liczba
(352)	Renowacja terenów miejskich	Projekty renowacji terenów miejskich otrzymujące wsparcie	Liczba

Kluczowe wskaźniki wyników

<i>Kod</i>	<i>Rodzaj wskaźnika</i>	<i>Definicja</i>	<i>Jednostka miary</i>
(352)	Atrakcyjność obszaru	Przedsiębiorstwa/handel zakładane w strefie po renowacji	Liczba

Kluczowe wskaźniki oddziaływania

<i>Kod</i>	<i>Rodzaj wskaźnika</i>	<i>Definicja</i>	<i>Jednostka miary</i>
(352)	Miejsca pracy (nowe lub utrzymane)	Miejsca pracy nowoutworzone lub utrzymane w przedsiębiorstwach lub instytucjach dzięki projektom miejskim otrzymującym wsparcie finansowe	Liczba i % wszystkich miejsc pracy (w podziale na kobiety i mężczyzn)

2. Karty projektów

Karta Projektu nr 1			
1.	Tytuł przedsięwzięcia		Rozbudowa szkoły w Gołańczy ul. Klasztorna
2.	Miejsce Realizacji		Gołańcz
3.	Podmioty realizujące projekt		Miasto i Gmina Gołańcz
4.	Zakres rzeczowy wraz z opisem projektu		Zadanie polega na rozbudowie Zespołu Szkół w Gołańczy przy ul. Klasztornej. Szkoła zostanie rozbudowana o dwukondygnacyjny obiekt z windą z przeznaczeniem na sale lekcyjne oraz zaplecze szatniowo-sanitarne i techniczne wraz z boiskami: sportowym zadaszonym i wielofunkcyjnym. Celem zadania jest dostosowanie infrastruktury szkolnej do potrzeb edukacyjnych uczniów Zespołu Szkół w Gołańczy.
5.	Wskaźniki	Produktu	Liczba wspartych obiektów- 1 szt.
		Rezultatu	Liczba osób objętych działaniem – 300 os.

6.	Szacowana wartość projektu	5.000.000,00 zł
7.	Termin rozpoczęcia i zakończenia projektu	2017-2022
8.	Stan przygotowania projektu do realizacji	dokumentacja techniczna, kosztorys, studium wykonalności
9.	Finansowanie	RPO/Środki własne

PROJEKT

Karta Projektu nr 2		
1.	Tytuł przedsięwzięcia	Rewitalizacja terenu przy zamku Kasztelańskim
2.	Miejsce Realizacji	Gołańcz
3.	Podmioty realizujące projekt	Miasto i Gmina Gołańcz
4.	Zakres rzeczowy wraz z opisem projektu	Zadanie polega na rewitalizacji terenu przy zamku kasztelańskim poprzez remont i przebudowę zamku na muzeum i salę wielofunkcyjną w Gołańczy. Zamek jest wpisany do rejestru zabytków nr 6347/30A z dnia 12.03.1930. Przebudowa zamku ma na celu jego adaptację na muzeum z salą wielofunkcyjną. Muzeum prezentować będzie przede wszystkim historię średniowiecznego zamku. Elementem ekspozycji muzealnej będą zachowane XIV wieczne, gotyckie mury obwodowe z basztą. Sala wielofunkcyjna z kominkiem służyć na lokalnej społeczności oraz władzom

			samorządowym jako miejsce reprezentacyjnych spotkań oraz organizacji okolicznościowych imprez kulturalnych. Celem zadania jest zachowanie dziedzictwa kulturowego regionu.
5.	Wskaźniki	Produktu	Liczba obiektów objętych wsparciem- 1 szt.
		Rezultatu	Liczba osób odwiedzających rocznie – 10.000 osób
6.	Szacowana wartość projektu		10.000.000,00 zł
7.	Termin rozpoczęcia i zakończenia projektu		2016-2022
8.	Stan przygotowania projektu do realizacji		dokumentacja techniczna, kosztorys,
9.	Finansowanie		RPO/Środki własne

Karta Projektu nr 3			
1.	Tytuł przedsięwzięcia		Rewitalizacja terenu rekreacyjno-wypoczynkowego przy oczku wodnym „Żabiak”
2.	Miejsce Realizacji		Gołańcz
3.	Podmioty realizujące projekt		Miasto i Gmina Gołańcz
4.	Zakres rzeczowy wraz z opisem projektu		Celem inwestycji jest rewitalizacja terenu rekreacyjno-wypoczynkowego przy oczku wodnym Żabiak. Zakres prac obejmuje oczyszczenie oczka, budowę wokół oczka chodnika wraz z azyłem wypoczynkowym tj. ławki, budowa oświetlenia, małej architektury, parkingu. nasadzeń, terenów zielonych.
5.	Wskaźniki	Produktu	Liczba obiektów objętych wsparciem – 1 szt.
		Rezultatu	Liczba odbiorców- 1000 osób
6.	Szacowana wartość projektu		700.000,00 zł
7.	Termin rozpoczęcia i zakończenia projektu		2015-2022

8.	Stan przygotowania projektu do realizacji	dokumentacja techniczna, kosztorys,
9.	Finansowanie	RPO, PROW, Środki własne

PROJEKT

Karta Projektu nr 4		
1.	Tytuł przedsięwzięcia	Chodnik przy zamku – II etap
2.	Miejsce Realizacji	Gołańcz
3.	Podmioty realizujące projekt	Miasto i Gmina Gołańcz
4.	Zakres rzeczowy wraz z opisem projektu	Zadanie polega na budowie ciągu pieszego rozpoczętego w 2014 roku wraz z oświetleniem.
5.	Wskaźniki	Produktu Długość chodnika – 226 m
		Rezultatu Poprawa bezpieczeństwa i estetyki
6.	Szacowana wartość projektu	400.000,00 zł
7.	Termin rozpoczęcia i zakończenia projektu	2015-2022
8.	Stan przygotowania projektu do realizacji	dokumentacja techniczna, kosztorys,
9.	Finansowanie	Środki własne, PROW

Karta Projektu nr 5		
1.	Tytuł przedsięwzięcia	Remont i zagospodarowanie budynku przy zamku
2.	Miejsce Realizacji	Gołańcz
3.	Podmioty realizujące projekt	Miasto i Gmina Gołańcz
4.	Zakres rzeczowy wraz z opisem projektu	Zadanie polega na remoncie i zagospodarowaniu budynku na cele turystyczne.
5.	Wskaźniki	Produktu
		Rezultatu
		Liczba obiektów objętych wsparciem- 1 szt.
		Liczba osób odwiedzających rocznie- 10.000 osób
6.	Szacowana wartość projektu	100.000,00 zł
7.	Termin rozpoczęcia i zakończenia projektu	2017-2022
8.	Stan przygotowania projektu do realizacji	Brak dokumentacji
9.	Finansowanie	Środki własne, PROW

Karta Projektu nr 6		
1.	Tytuł przedsięwzięcia	Rewitalizacja rynku w Gołańczy
2.	Miejsce Realizacji	Gołańcz
3.	Podmioty realizujące projekt	Miasto i Gmina Gołańcz
4.	Zakres rzeczowy wraz z opisem projektu	Zadanie polega na rewitalizacji zniszczonej infrastruktury stanowiącej wizytówkę miasta oraz w celu polepszenia komunikacji mieszkańców. Zakres zadani obejmuje wymianę nawierzchni chodników i małej architektury ogrodowej oraz oświetlenie.
5.	Wskaźniki	Produktu
		Rezultatu
		Powierzchnia zrewitalizowanego terenu- 0,42 ha
		Poprawa bezpieczeństwa i estetyki
6.	Szacowana wartość projektu	500.000,00 zł
7.	Termin rozpoczęcia i zakończenia projektu	2017-2022
8.	Stan przygotowania projektu do realizacji	Brak dokumentacji

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

MINISTERSTWO
ROZWOJU

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO

Unia Europejska
Fundusz Spójności

9.	Finansowanie	RPO/Środki własne
----	---------------------	-------------------

PROJEKT

Karta Projektu nr 7		
1.	Tytuł przedsięwzięcia	Przebudowa ciągów komunikacyjnych na ul. K. Libelta w Gołańczy
2.	Miejsce Realizacji	Gołańcz
3.	Podmioty realizujące projekt	Miasto i Gmina Gołańcz
4.	Zakres rzeczowy wraz z opisem projektu	Zadanie polega na przebudowie ciągów pieszych z kostki brukowej lub z asfaltu wraz z budową kanalizacji deszczowej.
5.	Wskaźniki	Produktu Długość drogi – 1 km
		Rezultatu Poprawa bezpieczeństwa
6.	Szacowana wartość projektu	900.000,00 zł
7.	Termin rozpoczęcia i zakończenia projektu	2016-2022
8.	Stan przygotowania projektu do realizacji	dokumentacja techniczna, kosztorys,
9.	Finansowanie	Środki własne

Karta Projektu nr 8			
1.	Tytuł przedsięwzięcia	Budowa parkingu przy ul. Sportowej w Gołańczy	
2.	Miejsce Realizacji	Gołańcz	
3.	Podmioty realizujące projekt	Miasto i Gmina Gołańcz	
4.	Zakres rzeczowy wraz z opisem projektu	Zadanie polega budowie parkingu w celu polepszenia warunków sportowcom i mieszkańcom przybywających i ćwiczących na stadionie.	
5.	Wskaźniki	Produktu	Liczba obiektów objętych wsparciem – 1 szt.
		Rezultatu	Wzrost liczby miejsc parkingowych
6.	Szacowana wartość projektu	300.000,00 zł	
7.	Termin rozpoczęcia i zakończenia projektu	2017-2022	
8.	Stan przygotowania projektu do realizacji	Brak dokumentacji	
9.	Finansowanie	RPO, PROW, środki własne	

Karta Projektu nr 9		
1.	Tytuł przedsięwzięcia	Budowa parkingu przy ul. Klasztornej w Gołańczy
2.	Miejsce Realizacji	Gołańcz
3.	Podmioty realizujące projekt	Miasto i Gmina Gołańcz
4.	Zakres rzeczowy wraz z opisem projektu	Zadanie polega na budowie parkingu w celu polepszenia warunków parkowania w centrum miasta.
5.	Wskaźniki	Produktu Liczba obiektów – 1 szt.
		Rezultatu Wzrost liczby miejsc parkingowych
6.	Szacowana wartość projektu	300.000,00 zł
7.	Termin rozpoczęcia i zakończenia projektu	2017-2022
8.	Stan przygotowania projektu do realizacji	Brak dokumentacji
9.	Finansowanie	RPO, PROW, śr. własne

Karta Projektu nr 10

1.	Tytuł przedsięwzięcia	Rewitalizacja dworców i terenów przydworcowych wzdłuż linii kolejowej nr 356 – Miasto i Gmina Gołańcz (Laskownica Mała, Gołańcz, Panigródz)
2.	Miejsce Realizacji	Laskownica Mała, Gołańcz, Panigródz
3.	Podmioty realizujące projekt	Miasto i Gmina Gołańcz
4.	Zakres rzeczowy wraz z opisem projektu	Zadanie polega na rewitalizacji trzech dworców i terenów do nich przylegających wzdłuż linii kolejowej nr 356. Rewitalizowane dworce znajdują w trzech miejscowościach na terenie miasta i gminy Gołańcz: Laskownica Mała, Gołańcz i Panigródz. W Laskownicy Małej planuje się remont budynku dworca, budowa schodów zewnętrznych oraz pochylni dla osób niepełnosprawnych wraz z zadaszeniem; zmiana sposobu użytkowania istniejącego

		budynku gospodarczo-sanitarnego na budynek poczekalni z zapleczem sanitarnym oraz rozbudowa o wiatę na rowery, budowa schodów zewnętrznych oraz pochylni dla osób niepełnosprawnych; budowa parkingu dla samochodów osobowych, budowa chodników, budowa utwardzenia terenu, budowa elementów małej architektury (ławki, tablica informacyjna, plac zabaw, ogrodzenie terenu), budowa latarni ulicznych, wraz z instalacjami i urządzeniami technicznymi oraz pozostałą niezbędną infrastrukturą techniczną w tym budowę zbiornika bezodpływowego na ścieki. W Gołańczy wykonany zostanie remont budynku dworca wraz z niezbędną przebudową, budowę schodów zewnętrznych oraz pochylni dla osób niepełnosprawnych wraz z zadaszeniem, remont i przebudowa budynku magazynowego; remont
--	--	--

		elewacji pawilonu mieszkalnego; budowa wiaty na rowery; budowa parkingu dla samochodów osobowych, budowa chodnika, budowa utwardzenia terenu, budowa elementów małej architektury (ławki, tablica informacyjna, ogrodzenie terenu), budowa latarni ulicznych, wraz z instalacjami i urządzeniami technicznymi oraz pozostałą niezbędną infrastrukturą techniczną wraz z rozbiórką istniejącego budynku gospodarczego z wc, częściową rozbiórką pawilonu mieszkalnego, oraz rozbiórką trzech obiektów gospodarczych. W Panigrodzu planuje się remont budynku dworca wraz z niezbędną przebudową w tym zmianą elewacji, budowa schodów zewnętrznych oraz pochylni dla osób niepełnosprawnych wraz z zadaszeniem; budowa wiaty na rowery; budowa parkingu dla samochodów osobowych, budowa chodnika, budowa utwardzenia terenu, budowa elementów małej
--	--	--

			architektury (ławki, tablica informacyjna, ogrodzenie terenu), budowa latarni ulicznych, wraz z instalacjami i urządzeniami technicznymi oraz pozostałą niezbędną infrastrukturą techniczną w tym budowę zbiornika bezodpływowego na ścieki wraz z rozbiórką istniejącego budynku gospodarczego z wc. Celem zadania jest poprawienie warunków dla transportu kolejowego.
5.	Wskaźniki	Produktu	Liczba obiektów objętych wsparciem- 3 szt.
		Rezultatu	Liczba osób korzystających z przebudowanych budynków
6.	Szacowana wartość projektu		7.000.000,00 zł
7.	Termin rozpoczęcia i zakończenia projektu		2014-2022
8.	Stan przygotowania projektu do realizacji		dokumentacja techniczna, kosztorys, wstępne studium wykonalności
9.	Finansowanie		RPO/Środki własne

Karta Projektu nr 11

Karta Projektu nr 11			
1.	Tytuł przedsięwzięcia		Rewitalizacja stadionu w Gołańczy
2.	Miejsce Realizacji		Gołańcz
3.	Podmioty realizujące projekt		Miasto i Gmina Gołańcz
4.	Zakres rzeczowy wraz z opisem projektu		Zadanie polega na odnowieniu infrastruktury stadionowej w Gołańczy
5.	Wskaźniki	Produktu	Liczba obiektów objętych wsparciem – 1 szt.
		Rezultatu	Liczba osób korzystających z odnowionej infrastruktury
6.	Szacowana wartość projektu		300.000,00 zł
7.	Termin rozpoczęcia i zakończenia projektu		2017-2022
8.	Stan przygotowania projektu do realizacji		Brak dokumentacji
9.	Finansowanie		RPO, MSiT, PROW, środki własne

3. Charakterystyka pozostałych rodzajów przedsięwzięć

Dla skutecznego opracowania wniosku projektowego oraz jego realizacji konieczne jest zrozumienie, czym są projekty i jakimi cechami się charakteryzują. Projekty mogą być różne - począwszy od prostych, pojedynczych działań typu zorganizowanie konferencji, po złożone, ściśle ze sobą powiązane działania np. opracowanie metody identyfikacji oraz leczenia nowotworów skóry. Projekty mogą mieć różny czas trwania – od kilku dni do kilku lat (projekty badawcze). Zadania w zależności od projektu są różne, mniej lub bardziej skomplikowane, czasochłonne. Zasada realizacji projektu jest zawsze taka sama: należy opracować plan i koordynację projektu, przygotować kosztorys i budżet projektu, a praca wykonywana w projekcie musi być monitorowana oraz kontrolowana. Odnajdując najprostszą definicję, projekt możemy określić jako: sposób na osiągnięcie celu lub zorganizowane działanie zmierzające do osiągnięcia określonego celu. Rozwijając tę definicję można powiedzieć, że projekt to:

- seria czynności zmierzających do osiągnięcia jasno ustalonych celów w określonym czasie i przy określonym budżecie,
- określone w czasie działanie, podejmowane w celu osiągnięcia konkretnego celu, bądź wytworzenia unikalnego produktu lub usługi.

Projekt jest zorganizowanym i ułożonym w czasie ciągiem wielu działań, z określoną datą początkową i końcową realizacji projektu, zmierzającym do osiągnięcia konkretnego i mierzalnego wyniku. Jest adresowany do wybranych grup odbiorców.

Cele oraz rezultaty projektu zależą od przeznaczonych na jego realizację zasobów, rozumianych nie tylko jako środki finansowe, lecz również jako zasoby ludzkie (tzn. wiedza i umiejętności), pomieszczenia, wyposażenie i urządzenia, a także – w razie potrzeby – podwykonawców zewnętrznych. Projektem może być ciąg działań prowadzonych w celu zbudowania i uruchomienia elektrowni wodnej, czy też prace badawcze prowadzone w celu wyeliminowania bądź to zablokowania

związków arsenu znajdujących się w glebie. Innym przykładem będzie opracowywanie nowych metod leczenia stwardnienia rozsianego. Znany jest przykład projektu badawczego realizowanego w ramach programu ramowego, w wyniku którego opracowano doskonałe techniki dopasowywania przedmiotów codziennego użytku do anatomii ciała np. zabawek dla dzieci, plecaków, nart dla osób niepełnosprawnych ruchowo. Zamierzając realizować projekt należy zdawać sobie sprawę, że prace przygotowawcze związane z napisaniem wniosku, wymagają zaangażowania znacznych środków rzeczowych, finansowych, a przede wszystkim zaangażowania ludzi. Należy na etapie pomysłu na projekt wziąć pod uwagę fakt, że pomimo dużych nakładów możemy nie uzyskać dofinansowania czy akceptacji na realizację projektu. Wydatki poniesione na przygotowanie wniosku nie są kosztami kwalifikowalnymi. Jednak w sytuacji uzyskania dofinansowania należy pamiętać, że każdy projekt ma określony budżet przeznaczony na różnorodne działania prowadzone w jego ramach. Należy poczynić wszelkie starania, aby go nie przekroczyć. Realizacja projektu zgodnie z budżetem oraz harmonogramem projektu jest bardzo istotną sprawą, której należy ściśle przestrzegać a właściwe zarządzanie projektem jest podstawą jego sukcesu².

4. Ramy finansowe projektów rewitalizacyjnych

Program finansowany winien być z następujących źródeł:

1. Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny 2014+,
2. Programy Operacyjne na poziomie krajowym,
3. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich,
4. Inne (kredyty preferencyjne, środki funduszy krajowych oraz wspólnotowych).

² Za: E. Olejnik, *Leitfaden für das Schreiben der Projekte für Nichtregierungsorganisationen, die zugunsten der behinderten Personen arbeiten*, Wrocław 2008.

Budżet Miasta i Gminy powinien mieć charakter zadaniowy, komplementarny i uzupełniający w stosunku do zewnętrznych źródeł finansowania, co oznacza, iż zasadniczym źródłem finansowania działań rozwojowych mają być środki zewnętrzne, w tym głównie środki z Unii Europejskiej, a zasadniczy budżet Miasta i Gminy winien współfinansować wkład własny. Powyższe wskazanie wpisuje się w Wieloletnią Prognozę Finansową Miasta i Gminy Gołańcz, która wskazuje, iż środki na realizację zadań określonych w Programie pozwalają jedynie na współfinansowanie wkładu własnego przy dodatkowym założeniu zaliczkowego systemu płatności ze środków zewnętrznych (głównie Unii Europejskiej). Po analizie Wieloletniej Prognozy Finansowej uznać należy, iż współfinansowanie projektów inwestycyjnych może odbywać się w kolejnych latach na poziomie 1.000.000,00 PLN, co stanowić winno 15% wkładu własnego. Przy takim założeniu inwestycje wskazane w przedmiotowym Programie są realne do zrealizowania w założonej perspektywie roku 2022.

Należy również zaznaczyć, iż wskazany powyżej model współfinansowania przy udziale środków Unii Europejskiej w niektórych przypadkach (np. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich lub inwestycje środowiskowe, w których generowany jest dochód, gdzie podstawą wyliczenia sumy dofinansowania jest tzw. metoda luki finansowej) wskazane powyżej modelowe finansowanie jest inne. W takich przypadkach każdorazowo należy dokonać oceny możliwości zaangażowania finansowego Miasta i Gminy w stosunku do realności pozyskania finansowania.

IX) MECHANIZMY ZAPEWNIENIA KOMPLEMENTARNOŚCI MIĘDZY POSZCZEGÓLNYMI PROJEKTAMI REWITALIZACYJNYMI ORAZ POMIĘDZY DZIAŁANAMI RÓŻNYCH PODMIOTÓW I FUNDUSZY NA OBSZARZE OBJĘTYM REWITALIZACJĄ

Komplementarnością określamy synergię i wzajemne uzupełnianie się świadomie podejmowanych działań poprzez skierowanie strumienia wsparcia na ich realizację dla efektywniejszego rozwiązania problemu bądź osiągnięcia założonego celu na poziomie lokalnym, regionalnym, ponadregionalnym lub krajowym. Kluczowym w tym kontekście wydaje się określenie wspólnego dla uzupełniających się przedsięwzięć celu. Zapewnienie komplementarności podejmowanych działań finansowanych ze środków wspólnotowych służy zmaksymalizowaniu ich efektywności. Potrzeba zapewnienia komplementarności rodzi więc konieczność holistycznego i celowościowego podejścia zarówno do inwestycji twardych jak i projektów miękkich, co oznacza potrzebę koncentracji celów określanych w konkretnych obszarach. Komplementarność jest jedną z zasad przyznawania wsparcia przez Unię Europejską państwom członkowskim UE, określoną w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającym wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającym przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającym rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006.

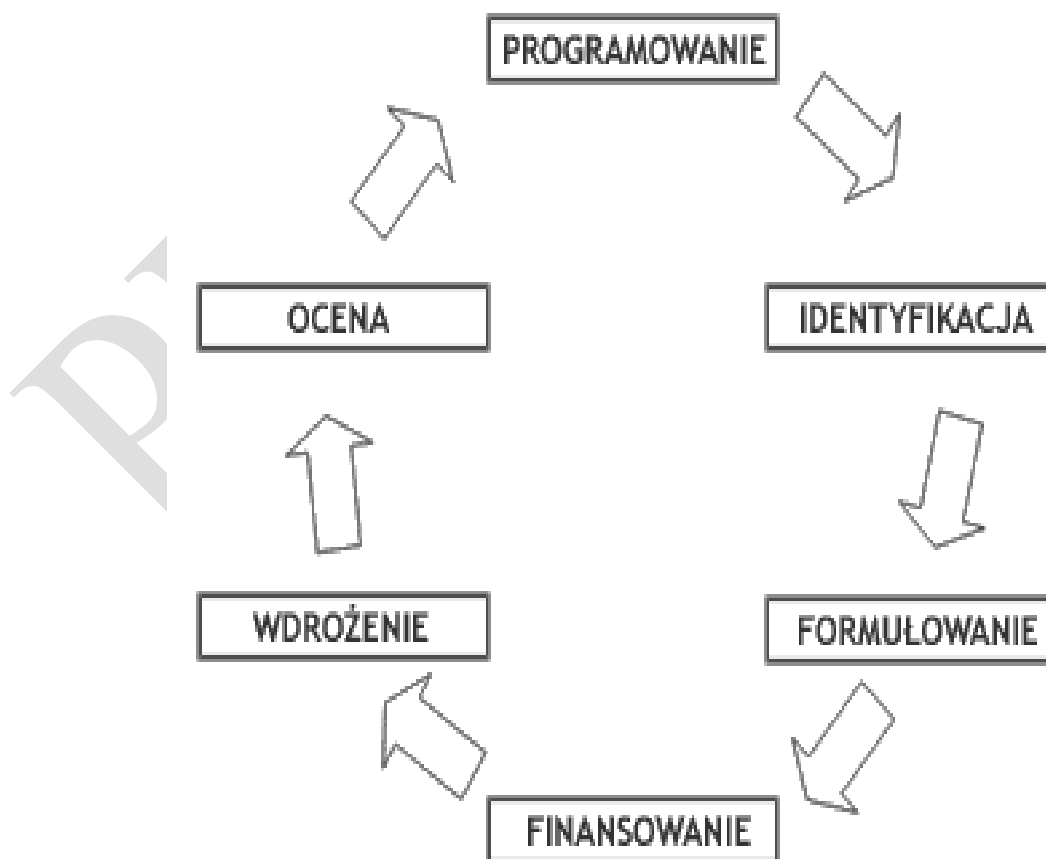
Zapewnieniu komplementarności służyć będzie odpowiednio przygotowany i wykorzystany system instytucjonalny, a także systemy realizacji przyjęte w poszczególnych programach operacyjnych. Właściwe wyposażenie

odpowiednich instytucji w niezbędne narzędzia może bowiem zapewnić koordynację działań i stanowić jeden z mechanizmów pozytywnie wpływających na zapewnienie komplementarności. Komplementarność instytucjonalno-systemowa nie polega na tworzeniu nowych struktur, lecz wykorzystuje już istniejące instytucje i gremia przyznając im jedynie nowe funkcje i zadania związane z zapewnieniem koordynacji działań, a także zapewniając właściwy przepływ informacji między nimi³.

³ Por. *Mechanizmy zapewnienia komplementarności działań pomiędzy Europejskim Funduszem Społecznym a Europejskim Funduszem Rozwoju Regionalnego*, Warszawa 2009.

X) MECHANIZMY WŁĄCZENIA INTERESARIUSZY W PROCES REWITALIZACJI – PARTYCYPACJA SPOŁECZNA

Posiadanie precyzyjnego Programu całości procesu rewitalizacji daje możliwość odnoszenia się do niego na każdym etapie działania. Świadomość jasno sformułowanego celu, a także elastyczność oraz uważność w obserwowaniu potrzeb, jak i możliwość ich wyrażania przez wszystkich uczestników procesu może zwiększyć jego skuteczność i pomóc w uniknięciu wielu barier, czy problemów. W przedmiotowym dokumencie operacyjnym wykorzystano model zarządzania projektem uznanym przez Komisję Europejską. Oznacza to, iż włączanie interesariuszy odbywać będzie się na zasadach aktywnego włączania poszczególnych grup (organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy i inni) w proces rewitalizacji na bazie poniższego modelu, w którym na każdym etapie udział brać będą Interesariusze społeczni:

Programowanie

Etap wyjściowy, zawierający określanie celów organizacji. W wyniku tego procesu ustala się programy i strategie, które mają realizować wizję/misję organizacji.

Identyfikacja

Selekcja zgłaszanych potrzeb, wyrażanych propozycjami projektów. Selekcja powinna być dokonywana w oparciu o przyjęte kryteria, które obiektywizują decyzje.

Formułowanie

Analiza wytypowanych projektów pod kątem ich efektywności społecznej i ekonomicznej.

Finansowanie

Analiza kosztów i źródeł finansowania projektów.

Wdrożenie

Uruchamianie procedur, skutkujących techniczną realizacją działań i zadań.

Ocena

Porównanie osiągniętych rezultatów z planowanymi oraz analiza odchyleń. Efektem tego etapu może być plan ewaluacji projektu.

XI) WDRAŻANIE, REALIZACJA, MONITORING ORAZ OCENA SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ PROGRAMU REWITALIZACJI. WPROWADZENIE DZIAŁAŃ KORYGUJĄCYCH

Kluczowe znaczenie w monitorowaniu i stymulowaniu realizacji Programu posiada Burmistrz. Dodatkowo w monitorowaniu uczestniczyć będzie horyzontalny zespół zadaniowy do spraw Programu. Główną jego rolą będzie monitorowanie przebiegu realizacji zadań zawartych w Programie oraz ewentualne interweniowanie w przypadku stwierdzenia opóźnień lub nieuzasadnionej rezygnacji z realizacji zadania i w razie potrzeby aktualizowanie programu w zakresie dostosowania go do zmieniających się uwarunkowań. Do monitorowania, oceny realizacji programu i jego aktualizacji służyć będzie system współpracy pomiędzy podmiotami programu oraz osiągnięte wskaźniki produktów, rezultatów i oddziaływania.

Punkt wyjścia

Zadanie monitorowania i ewaluacji działań strukturalnych wynika wprost z przepisów prawa, choć sposób ich przeprowadzania zależy od natury i zakresu ocenianej pomocy. Celem jest sprawdzenie, za pomocą zdefiniowanych na odpowiednim poziomie wskaźników, efektywności wdrażania i wykorzystywanych środków.

Regulacje prawne

Podstawowe regulacje prawne dotyczące wskaźników monitorowania zawarte są w art. 36 Rozporządzenia Ramowego Unii Europejskiej. Rozporządzenie to zawiera również liczne odniesienia do programowania (art. 16, 17 i 18) i procedur ewaluacyjnych (art. 40, 41, 42, 43 i 44). Te artykuły ustanawiają: podstawy operacyjne dla monitorowania i oceny pomocy (np. kwantyfikacja celów, monitorowanie finansowe i rzeczowe, wskaźniki wyników, rezultatów i wpływów, mierzenie); odpowiedzialność każdego z zaangażowanego poziomu zarządzania (Komisja Europejska, państwa członkowskie i Komitety Monitorujące) i związane z nimi obowiązki w zakresie sprawozdawczości (np. roczny raport z implementacji, raporty z ewaluacji).

Ramy programowania

Wskaźniki stosuje się do wszystkich form pomocy strukturalnej, tj. Wspólnotowych Ram Wsparcia (CSF), Jednolitego Dokumentu Programowania (SPD), Programów Operacyjnych (OP), ale również do dotacji globalnych i dużych projektów. W celu zapewnienia efektywnego monitorowania tych form pomocy, szczególna uwaga powinna zostać poświęcona najniższemu poziomowi operacyjnemu (działanie lub projekt).

Zasadniczo te dane powinny być zawarte w rocznych raportach z implementacji (art. 37) i nie powinny ograniczać się do informacji finansowych. Ponadto wskaźniki powinny przedstawiać spójny opis programu, poczynając od poziomu najbliższego (rzeczywisty wydatek) i obejmując coraz to bardziej ogólne poziomy (efekty wyprodukowane przez ten wydatek)

Ramy operacyjne

Ogólna logika pomocy

Pomiędzy podstawowymi elementami przygotowywania programów pomocy w ramach Funduszy strukturalnych znajdują się ustalenie celów i alokacja środków pomiędzy operacjami w sposób zapewniający optymalną realizację celów. Pomiędzy decyzją o przyznaniu pomocy a celami istnieje logiczny związek, który może zostać przedstawiony „z góry do dołu” lub „z dołu do góry.

W praktyce programowanie implikuje wybór pomiędzy dwiema perspektywami:

- „z góry na dół”: cała pomoc jest programowana w specyficznym kontekście związanym z definiowaniem **celów ogólnych**. Te ostatnie kształtują strategię pomocy i są podstawą dla pewnej liczby **celów szczegółowych**, w ogólnym zarysie odpowiadającym obszarom priorytetowym. Każdy z tych celów jest z kolei wdrażany za pomocą działań, które pozwalają na realizację **celów operacyjnych**.
- „z dołu do góry”: działania są wdrażane przez administrację, agencje i operatorów za pomocą różnych (finansowych, ludzkich, technicznych lub organizacyjnych) **środków** lub **zasobów (wkładu)**; Rzeczywiste

wydatki są źródłem rzeczowych **wyników** (np. kilometry zbudowanej drogi, liczba miejsc na zorganizowanych szkoleniach, etc.), które pokazują poczyniony postęp we wdrażaniu danego działania; **Rezultaty** są bezpośrednimi efektami wobec beneficjentów finansowanego działania (np. skrócony czas podróży, zmniejszone koszty transportu lub liczba uczestników, którzy ukończyli szkolenia, etc.); Powyższe rezultaty mogą zostać wyrażone w kategorii ich wpływu (oddziaływania) na osiągnięcie ogólnych lub szczegółowych celów programu i stanowią główną podstawę dla uznania, że dana pomoc zakończyła się sukcesem lub porażką.

PROJEKT

XII) KONSULTACJE SPOŁECZNE (BADANIA ANKIETOWE)

Konsultacje społeczne to proces, w którym przedstawiciele władz (każdego szczebla: od lokalnych po centralne) przedstawiają obywatelom swoje plany dotyczące np. aktów prawnych (ich zmiany lub uchwalania nowych), inwestycji lub innych przedsięwzięć, które będą miały wpływ na życie codzienne i pracę obywateli. Konsultacje nie ograniczają się jednak tylko do przedstawienia tych planów, ale także do wysłuchania opinii na ich temat, ich modyfikowania i informowania o ostatecznej decyzji.

Konsultacje społeczne to sposób uzyskiwania opinii, stanowisk, propozycji itp. od instytucji i osób, których w pewien sposób dotkną, bezpośrednio lub pośrednio, skutki proponowanych przez administrację działań.

Podstawą do przeprowadzenia konsultacji społecznych w samorządzie są przepisy ustaw o:

- samorządzie gminnym z 8 marca 1990 roku
- samorządzie powiatowym z 5 czerwca 1998 roku
- samorządzie wojewódzkim z 5 czerwca 1998 roku.
- działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z dnia 24 kwietnia 2003 r.

Zgodnie z tymi przepisami rząd i samorzady mogą przeprowadzić konsultacje społeczne w wypadkach przewidzianych ustawą (wtedy często są one obowiązkowe) oraz w innych sprawach ważnych dla wspólnot samorządowych.

Zasady i tryb przeprowadzania konsultacji z mieszkańcami określają uchwały rad odpowiednich jednostek samorządu terytorialnego (gmin, miast, powiatów, województw). Zasady konsultowania projektów aktów prawa lokalnego z organizacjami pozarządowymi muszą być obligatoryjnie zawarte w stosownej uchwale organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego (art. 5 ust 5). Wymóg ten może być zrealizowany przez zawarcie tych zasad w rocznym lub – jeszcze lepiej – w wieloletnim programie współpracy.

Ogólne sformułowanie podstaw prawnych konsultacji pozwala stosunkowo elastycznie wykorzystywać różne metody, np.:

- spotkania publiczne,
- zgłaszanie uwag na piśmie,
- wysłuchania publiczne,
- powołanie lokalnych ciał konsultacyjnych.

Przepisy pozwalają na przeprowadzenie konsultacji z pojedynczymi obywatelami – mieszkańcami, jak i z partnerami społecznymi (organizacjami, w których zrzeszają się mieszkańcy).

Warto zapoznać się z podstawowymi zasadami prowadzenia konsultacji społecznych – tak, aby były one efektywne. Ogólne reguły można następnie dopasować do lokalnych warunków i ująć np. w formie aktu prawa lokalnego (np. uchwały rady gminy) lub regulaminu (instytucji, urzędu, wydziału itd.).

Z kim konsultować?

- z mieszkańcami lub ich przedstawicielami (np. radami mieszkańców, nieformalnymi grupami mieszkańców), którzy bezpośrednio (np. ze względu na miejsce zamieszkania) są zainteresowane planami władz;
- z instytucjami (publicznymi i prywatnymi, np. firmami) oraz organizacjami pozarządowymi, które bezpośrednio (np. ze względu na temat lub teren działania) są zainteresowane planami władz;
- ze specjalistami i ekspertami zewnętrznymi, którzy ze względu na temat mogą dysponować wiedzą przydatną dla planowanych działań.

Jak konsultować?

- informując szeroko o planach władz (np. w lokalnych mediach);
- informując o możliwościach zgłaszania uwag i opinii do tych planów;
- planując i informując o harmonogramie spotkań otwartych lub dedykowanych określonym grupom zainteresowanych instytucji, podczas których będzie można zgłosić uwagi i wymienić opinie;

- organizując spotkania i biorąc udział w spotkaniach dotyczących planów urzędu na zaproszenie osób i instytucji zainteresowanych nimi;
- zbierając opinie wśród specjalistów (m.in. współpracujących z organizacjami);
- zlecając badania społeczne – ich wykonawcami, obok jednostek specjalistycznych (instytutów i firm badawczych) mogą być organizacje społeczne. Badania dostarczają wiedzę, jakie rozwiązania, w jakim zakresie mogą być zaakceptowane przez lokalną społeczność. Ta forma konsultacji, o ile umiejętnie pokierowana, może doprowadzić do bezpośredniego (osobistego) zaangażowania mieszkańców w sporządzanie planów, realizację i kontrolę działań. W dużych miejskich społecznościach jest to proces napotyający czasem spore trudności.

Trudnym elementem konsultacji społecznych jest ich często polityczny wymiar. Stanowisko urzędu jest przeciwstawiane opinii radnych – reprezentacji mieszkańców, a równocześnie zlecniodawców dla samego urzędu. Z kolei badania nieformalne, realizowane przez organizacje, często prowadzone są wśród własnych członków i zwolenników, a nie losowo wybranych respondentów. Zewnętrzna koordynacja takich badań może dać jednak bardzo zadowalające efekty i bogatą wiedzę na temat oczekiwań mieszkańców.

ANKIETA

do Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Gołańcz

Konsultacje społeczne

Szanowni Państwo

W związku z prowadzeniem prac nad opracowaniem Programu Rewitalizacji, zwracamy się do Państwa z prośbą o wypełnienie poniższej ankiety. Ankiety prosimy składać do dnia**2016 roku** w sekretariacie Urzędu lub wysłać na adres mailowy: Ma ona na celu zapoznanie się z opinią mieszkańców Miasta i Gminy Gołańcz na temat aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej, mocnych i słabych stron, szans oraz zagrożeń związanych z jej rozwojem. Państwa opinia jest niezwykle istotna z punktu widzenia realności i skuteczności przyjętych w Programie celów oraz zadań, mając tym samym duży wpływ na jakość gotowego opracowania. Jednocześnie pragniemy zapewnić, że ankieta jest anonimowa, a wyniki będą prezentowane wyłącznie w formie zbiorczej.

Program do pobrania na stronie

Prosimy o wpisanie znaku X w odpowiednie pola w poniższej tabeli. W przyjętej skali 1 oznacza ocenę najniższą, natomiast 5 ocenę najwyższą.

Rozwój przedsiębiorczości i efektywności rolnictwa						
<i>Pytanie</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>Uwagi/uzasadnienie</i>
Jak oceniasz atrakcyjność inwestycyjną obszaru gminy (cechy, dzięki którym jest atrakcyjna dla inwestorów z zewnątrz)?						
Jak oceniasz możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie gminy?						

Jak oceniasz warunki do prowadzenia działalności rolnej (czy organizowane są szkolenia, czy rolnicy mają dostęp do informacji na temat specjalizacji lub zmiany profilu upraw)?						
Jak oceniasz warunki prowadzenia działalności produkcyjnej (udogodnienia i ulgi dla przedsiębiorców, dostęp do informacji na temat zakładania własnej działalności)?						
Jak oceniasz dostępność usług na terenie gminy (handel, punkty usługowe)?						
Rozwój infrastruktury technicznej, społecznej, kulturowej, turystycznej i sportowej						
<i>Pytanie</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>Uwagi/uzasadnienie</i>
Jak oceniasz stan dróg w gminie?						
Jak oceniasz małą infrastrukturę drogową w gminie (ciągi pieszo-rowerowe, oświetlenie, przystanki, itp.)?						

Jak oceniasz komunikację zbiorową w gminie (linie autobusowe itp.)?						
Jak oceniasz poziom rozwoju sieci wodociągowej?						
Jak oceniasz poziom rozwoju sieci kanalizacyjnej?						
Jak oceniasz dostęp do Internetu w Twojej miejscowości?						
Jak oceniasz poziom zaangażowania mieszkańców w sprawy społeczności lokalnej?						
Jak oceniasz poziom usług pomocy społecznej w gminie?						
Jak oceniasz poziom obiektów na potrzeby mieszkań socjalnych?						
Jak oceniasz dostępność do usług ochrony zdrowia w gminie (podstawowa opieka medyczna, apteki, stomatolog)?						

Jak oceniasz atrakcyjność turystyczną gminy? (ilość i jakość zabytków, miejsc atrakcyjnych pod względem przyrodniczym, stan środowiska naturalnego, obszary chronione i rezerваты, ścieżki przyrodnicze i edukacyjne)?						
Jak oceniasz poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej (baza noclegowa, gastronomiczna)?						
Jak oceniasz ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla dzieci?						
Jak oceniasz ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla młodzieży?						
Jak oceniasz ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla seniorów?						
Jak oceniasz poziom rozwoju infrastruktury sportowo-rekreacyjnej (boiska, place zabaw, parki, ławeczki itp.)?						

Jak oceniasz działania promocyjne gminy, mającą na celu pozyskanie potencjalnych turystów?						
Jak oceniasz jakość usług świadczonych przez obiekty kulturalne na terenie gminy? (świetlice, biblioteki)						
Jak oceniasz liczbę obiektów kulturalnych w gminie? (świetlice, biblioteki)?						
Jak oceniasz jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych odbywających się na terenie gminy?						
Poprawa stanu wykształcenia i kwalifikacji mieszkańców oraz efektywności systemu edukacji						
<i>Pytanie</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>Uwagi/uzasadnienie</i>
Jak oceniasz poziom edukacji w gminie (np. jakość kształcenia)?						
Jak oceniasz liczbę obiektów oświatowych w gminie (przedszkola, szkoły)?						
Jak oceniasz dostępność zajęć dodatkowych dla uczniów, zajęcia wyrównawcze?						

Środowisko i przestrzeń						
<i>Pytanie</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>Uwagi/uzasadnienie</i>
Jak oceniasz estetykę przestrzeni publicznych w swojej miejscowości?						
Jak oceniasz stan środowiska naturalnego na terenie gminy?						
Jak oceniasz efektywność zagospodarowania przestrzeni w gminie (czy tereny są wykorzystywane optymalnie)?						

Czy jest Pani/Pan zadowolona(y) z życia w gminie:

(proszę wpisać „x” w kratkę umieszczoną po lewej stronie)

	Tak, dlatego nie planuję przeprowadzki do innego miejsca zamieszkania
	Tak, ale warunki życia i perspektywy rozwoju zawodowego zmuszą mnie do zmiany miejsca zamieszkania w najbliższym czasie
	Nie, w najbliższym czasie planuję się przeprowadzić
	Nie, ale nie mam możliwości zmiany miejsca zamieszkania
	Trudno powiedzieć

Proszę o wskazanie Pani/Pana zdaniem najważniejszych inwestycji/zadań/projektów koniecznych do zrealizowania lub najpilniejsze do poprawy w gminie do 2020

(proszę wpisać „x” w kratkę umieszczoną po lewej stronie)

	Rozbudowa dróg gminnych
	Poprawa stanu dróg i chodników
	Budowa i modernizacja obiektów ochrony zdrowia
	Budowa i modernizacja szkół i innych placówek oświatowych
	Edukacja (zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży)
	Rozwój turystyki
	Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców
	Poprawa zasobów i warunków mieszkaniowych
	Budowa kanalizacji sanitarnej
	Dofinansowanie do przydomowych oczyszczalni ścieków lub zbiorników bezodpływowych
	Budowa i modernizacja świetlic wiejskich
	Promocja gminy
	Rozwój przedsiębiorczości
	Poprawa dostępności do opieki zdrowotnej
	Rozwój kultury
	Inne, jakie?.....

Metryczka

Płeć:

☐ kobieta ☐ mężczyzna

Wiek:

☐ poniżej 25 lat ☐ 26-45 lat ☐ 46-60 lat ☐ 61 lat i więcej

Zatrudnienie:

- ☐ uczeń/student ☐ rolnik ☐ przedsiębiorca ☐ osoba pracująca
☐ osoba bezrobotna ☐ inne (jakie?)

Czy jesteś mieszkańcem gminy?

- ☐ TAK ☐ NIE

PROJEKT

Formularz Zgłoszeniowy do Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Gołańcz

1. Nazwa i adres projektodawcy:

2. Status prawny projektodawcy:

3. Nazwa projektu:

4. Przedmiot projektu:

5. Koszt całkowity projektu brutto oraz netto

6. Możliwość zapewnienia wkładu własnego:

Tak

-

Nie

Podać procentowy udział środków własnych i jego potwierdzenie

7. Obszar realizacji projektu

8. Harmonogram realizacji projektu

9. Oczekiwane produkty, rezultaty, oddziaływania projektów:

Podpis i pieczęć osoby upoważnionej

Wyniki konsultacji (badania ankietowego)

W badaniu ankietowym brali udział przede wszystkim mieszkańcy Gminy Gołańcz. Dominującą grupą wiekową byli badani powyżej 46 roku życia. Wśród respondentów widoczna jest dysproporcja płci z przewagą kobiet, które stanowiły 80% ankietowanych. Pod względem statusu zawodowego, najwięcej respondentów pochodziło z grup osób pracujących (31,3%) oraz emerytów i rencistów (31,3%).

W celu poznania oceny respondentów na temat warunków życia w gminie przeprowadzono ankietę. Badani odpowiadali na pytania w 5-stopniowej skali, od 1- oznaczające ocenę najniższą, do 5, które oznaczało ocenę najwyższą.

Ponad połowa badanych dobrze ocenia rozwój przedsiębiorczości i efektywność rolnictwa w Gminie. Ankietowani najlepiej ocenili warunki do prowadzenia działalności rolnej (powyżej 3 odpowiedziało 62,50% osób), nieco gorzej oceniają warunki prowadzenia działalności produkcyjnej (ocenę 4 i 5 przyznało 56,25% osób).

Większość ankietowanych wyraża pozytywną opinię na temat rozwoju infrastruktury technicznej, społecznej, kulturowej, turystycznej i sportowej. Najlepiej oceniony został poziom rozwoju sieci wodociągowej oraz dostęp do Internetu- aż 87,50 % badanych przyznało ocenę 4 lub 5. Najgorzej ocenili poziom bazy turystyczno- wypoczynkowej, 68,75 % ankietowanych ocenia ten wskaźnik na poziomie poniżej 3.

Osoby, biorące udział w ankiecie bardzo dobrze oceniły stan wykształcenia i kwalifikacji mieszkańców oraz efektywność systemu edukacji. Najlepiej oceniona została liczba obiektów oświatowych w Gminie (87,50% ankietowanych)

W skali od 1-5, 64,58% ankietowanych ocenia stan środowiska i przestrzeni na poziomie powyżej 3. 75% ankietowanych określa stan środowiska naturalnego w Gminie jako dobry. 50% badanych jest zadowolonych z zagospodarowania przestrzeni w Gminie.

Większość, bo aż 71,42% ankietowanych jest zadowolonych z życia w Gminie i nie planuje przeprowadzki do innego miejsca zamieszkania.

Ankietowani poproszeni o wskazanie najważniejszych inwestycji do poprawy w Gminie do 2020 r., najczęściej wskazywali poprawę stanu dróg i chodników (10,94 %), oraz rozwój przedsiębiorczości (10,94%). Nieco rzadziej rozbudowę dróg gminnych (9,38%), rozwój turystyki (9,38%) i poprawę dostępności do opieki zdrowotnej (9,38%).

PROJEKT

XIII) PODSUMOWANIE STRATEGICZNEJ OCENY

ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

UZASADNIENIE

Odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla „Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Gołańcz na lata 2016-2023”

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy jest koncepcją odnowy i rozwoju przestrzennego, społecznego i gospodarczego wyznaczonych obszarów powojaskowych na terenie gminy.

Zgodnie z art. 48 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, organ opracowujący projekt dokumentu może, po uzgodnieniu z właściwymi organami odstąpić od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, jeżeli uzna, że realizacja postanowień danego dokumentu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko. Odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko może dotyczyć wyłącznie projektów dokumentów stanowiących niewielkie modyfikacje w ustaleniach przyjętych już dokumentów lub projektów dotyczących obszarów w granicach jednej gminy.

Zgodnie z art. 49 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko przy odstąpieniu od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wzięto pod uwagę następujące uwarunkowania:

1) charakter działań przewidzianych w Programie:

a) stopień, w jakim dokument ustala ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć, w odniesieniu do usytuowania, rodzaju i skali tych przedsięwzięć

Działania będą związane z przebudową dróg, budową boisk i placu zabaw, ścieżki edukacyjno-przyrodniczo-sportowej, odnowieniem istniejących elementów dziedzictwa kulturowego, przyrodniczego.

b) przydatność w uwzględnieniu aspektów środowiskowych, w szczególności w celu wspierania zrównoważonego rozwoju, oraz we wdrażaniu prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska:

- Jednym z najważniejszych programów międzynarodowych dotyczących zrównoważonego rozwoju ludzkości i ochrony zasobów środowiska naturalnego jest Globalny Program Działań Szczytu Ziemi – Agenda 21. Najważniejsze założenia i cele Agendy 21 pokrywają się z celami, a także etapem wdrażania i proinwestycyjnym założeń ujętych w Lokalnym Programie Rewitalizacji to m.in.:

- ochrona i wspomaganie człowieka ,
- zrównoważony rozwój osiedli ludzkich,
- ochrona atmosfery (przeciwdziałanie efektowi cieplarnianemu, zanikaniu warstwy ozonowej, kwaśnym deszczom),
- bezpieczne wykorzystanie toksycznych substancji chemicznych,
- bezpieczne gospodarowanie odpadami stałymi i ściekowymi, niebezpiecznymi i radioaktywnymi,
- zachowanie różnorodności biologicznej,
- edukacja ekologiczna.

- Wspólnotowa polityka ochrony środowiska – Podstawowym dokumentem w zakresie ochrony środowiska ustanowionym przez Unię Europejską jest VII Program Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie ochrony środowiska „Dobra jakość życia z uwzględnieniem ograniczeń naszej planety”.

Do głównych priorytetów w okresie funkcjonowania programu zaliczono zagadnienia:

- ochrona, zachowanie i poprawa kapitału naturalnego Unii,

- przekształcenie Unii w zasobooszczędną, zieloną i konkurencyjną gospodarkę niskoemisyjną,
- ochrona obywateli Unii przed związanymi ze środowiskiem presjami i zagrożeniami dla zdrowia i dobrostanu,
- maksymalizacja korzyści z prawodawstwa środowiskowego, doskonalenie wiedzy i bazy dowodowej w zakresie środowiska i ochrony klimatu,
- zabezpieczenie inwestycji ekologicznych i wspieranie zrównoważonych miast,
- lepsze uwzględnianie w działaniach bardziej spójnej polityki środowiskowej i efektywne podejmowanie wyzwań międzynarodowych, dotyczących środowiska i klimatu.

Zapisy te są wynikiem potrzeby stworzenia jednolitej procedury administracyjnej, stosowanej przy planowaniu projektów gospodarczych w celu kontroli ich skutków dla ludzi, zwierząt i środowiska.

2) rodzaj i skalę oddziaływania na środowisko:

- a) prawdopodobieństwo wystąpienia, czas trwania, zasięg, częstotliwość i odwracalność oddziaływań.

Realizacja projektów zaplanowanych w LPR będzie polegała na wykonaniu szeregu zadań, które będą ingerować w środowisko naturalne szczególne na etapie ich realizacji powodując jedynie przejściowe uciążliwości (np. utrudnienia na remontowanych odcinkach dróg powiatowych i gminnych, emisja hałasu, wzrost zapylenia powietrza). Oddziaływania na klimat akustyczny, jakość powietrza, wody oraz gleby będą występowały w czasie realizacji zamierzeń, lecz będą miały ograniczony zasięg terytorialny i czasowy oraz ustąpią z chwilą zakończenia realizacji zadań. Na etapie eksploatacji zrealizowanych inwestycji nie należy oczekiwać braku ingerencji w środowisko, a wręcz jego poprawy w stosunku do stanu obecnego.

- b) prawdopodobieństwo wystąpienia oddziaływań skumulowanych lub transgranicznych:

Nie przewiduje się prawdopodobieństwa wystąpienia oddziaływań skumulowanych.

Transgraniczne oddziaływanie na środowisko przedsięwzięć ujętych w LPR nie jest możliwe, tak ze względu na wielkość oddziaływania na środowisko (powietrze, hałas).

c) prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagrożenia dla środowiska na etapie eksploatacji wystąpienie ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagrożenia środowiska nie wystąpi (znacznej poprawie ulegnie jakość życia mieszkańców, nowe drogi przyczynią się do zwiększenia bezpieczeństwa, poprawi się ich przepustowość).

3) Cechy obszaru objętego oddziaływaniem na środowisko:

a) obszary o szczególnych właściwościach naturalnych lub posiadające znaczenie dla dziedzictwa kulturowego, wrażliwe na oddziaływania, istniejące przekroczenia standardów jakości środowiska lub intensywne wykorzystywanie terenu

b) formy ochrony przyrody w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz obszary podlegające ochronie zgodnie z prawem międzynarodowym

Realizacja projektów w ramach „Lokalnego Programu Rewitalizacji” nie wpłynie negatywnie na zachowanie powiązań przyrodniczych, w tym na spójność sieci Natura 2000.

Przedsięwzięcia realizowane będą poza granicami wielkopowierzchniowych form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, w tym poza obszarami Natura 2000.

W wyniku analizy i zgodnie z powyższym oraz powołując się na art. 49 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko stwierdzono, że przedmiotowy projekt zmian poprzez charakter działań, rodzaj i skalę oddziaływania na środowisko, cechy obszaru objętego oddziaływaniem na środowisko nie będzie znacząco oddziaływać

Fundusze
Europejskie
Pomoc Techniczna

MINISTERSTWO
ROZWOJU

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO

Unia Europejska
Fundusz Spójności

na środowisko. W związku z tym nie jest konieczne przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla zmiany „Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Gołańcz”

PROJEKT

XIV) PODSUMOWANIE

Gminę Gołańcz charakteryzuje wysoki poziom degradacji rozumianej, jako wieloaspektowy obszar kryzysowy. W procesie określenia ewentualnych potrzeb podjęcia wyprzedzających działań o charakterze społecznym (pobudzającym aktywność lokalną) przygotowujących w kolejnym etapie do działań rewitalizacyjnych o bardziej złożonym, kompleksowym charakterze i oddziaływaniu.

Obszar Gminy charakteryzuje duże natężenie problemowe w zakresie rewitalizacji i wynika ze znaczącego nasycenia zabytkami, które zmieniają i winny zmieniać swoją funkcję.

Procesy rewitalizacji muszą być określane przy założeniu precyzyjnego skoncentrowania na najbardziej zdegradowanych (problemowych) obszarach.

Należy podkreślić, że konieczne jest dążenie w realizacji programów rewitalizacji do koordynacji instrumentów wsparcia.

Problem:

- brak koordynacji działań Miasta i Gminy Gołańcz w zakresie podejmowania działań rewitalizacyjnych,
- brak koncentracji środków na kompleksowe rozwiązania rewitalizacyjne,
- brak aktualnych programów rewitalizacyjnych,
- brak połączenia działań rewitalizacyjnych inicjowanych przez JST z innymi grupami interesariuszy społecznych oraz prywatnych.

Rozwiązanie:

- implementacja kompleksowego programu rewitalizacji na obszarze całej gminy,
- realizacja zintegrowanych projektów rewitalizacyjnych na obszarze gminy.

Rezultaty realizacji projektu istotne dla rozwoju obszaru objętego Programem Rewitalizacji:

- wykorzystanie potencjału tkwiącego w turystyce aktywnej nad jeziorami,

- włączenie społeczne marginalizowanych grup z obszarów zdegradowanych i peryferyjnych,
- niwelowanie zjawisk związanych z problemami społecznymi obszarów,
- zwiększenie zainteresowania turystów nową kompleksową ofertą,
- rozwój funkcji gospodarczych w centrach miejscowości,
- włączenie społeczności zamieszkujących obszary zdegradowane i peryferyjne,
- rewitalizacja rynków miejscowości (zaniedbanych starych dzielnic miejscowości),
- rewitalizacja centralnych obszarów miejscowości – głównych ulic,
- nadanie nowych funkcji gospodarczych i rozwój dotychczasowych funkcji,
- promocja i rewitalizacja społeczna w ramach działań „miękkich”,
- uporządkowanie placów,
- odnowa chodników,
- rewitalizacja starych kamienic,
- nadanie funkcji gospodarczych zaniedbanym budynkom,
- uporządkowanie terenów zielonych i małej architektury,
- przebudowa oświetlenia,
- oznakowanie i informacja turystyczna,
- oferta gospodarcza dla drobnych działalności usługowych.

Na rewitalizowanych obszarach miejscowości powstaną nowe funkcje gospodarcze, w szczególności w zakresie usług dla mieszkańców i turystów, wzrost atrakcyjności terenów pozwoli na przyciągnięcie większej liczby inwestorów.

Rekomendacja:

Należy podkreślić, że konieczne jest dążenie w realizacji programów rewitalizacji do koordynacji instrumentów wsparcia. Na przykład w zakresie procesów rewitalizacyjnych pośrednio lub bezpośrednio związanych z prowadzeniem inwestycji w budynkach, w szczególności w sposób komplementarny powinny być traktowane takie instrumenty jak Fundusz

Termomodernizacji i Remontów i programy NFOŚiGW dotyczące modernizacji budynków publicznych oraz działania finansowane ze środków UE (w ramach POIiŚ oraz RPO) dotyczące efektywności energetycznej i rewitalizacji budynków mieszkalnych i publicznych. Spójne powinny być również działania finansowane z Funduszu Dopłat z działaniami finansowanymi ze środków UE. W szczególności dotyczy to tworzenia i obsługi mieszkań dla tzw. grup specjalnych – osoby starsze, osoby niepełnosprawne, osoby opuszczające dom dziecka, imigranci itp.

Konieczne jest angażowanie społeczeństwa i umożliwienie szerokiej partycypacji w procesie przygotowania, a potem ich realizacji/wdrażania programów, partycypacja społeczna musi być „wpisana” w proces rewitalizacji jako fundament wielu działań.

Ważne jest, aby programy rewitalizacji posiadały przejrzysty system monitoringu skuteczności działań i odpowiednio elastyczny system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany.⁴

⁴ Na podstawie *Narodowego Planu Rewitalizacji*, Warszawa 2014.

XV) SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Wydatki Gminy Golańcz wg Działów Klasyfikacji Budżetowej w roku 2015 (źródło: GUS).....	21
Rysunek 2. Dochody Gminy Golańcz wg Działów Klasyfikacji Budżetowej w roku 2015 (źródło: GUS).....	22
Rysunek 3. Liczba ludności Gminy Golańcz w latach 2009-2015 (źródło: GUS).....	24
Rysunek 4. Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców Gminy Golańcz w latach 2009-2015 (źródło: GUS)	25
Rysunek 5. Saldo migracji wewnętrznych na 1000 mieszkańców Gminy Golańcz w latach 2009-2015 (źródło: GUS)	26
Rysunek 6. Liczba uczniów w szkołach podstawowych i gimnazjach Gminy Golańcz w latach 2009-2015 (źródło: GUS)	28
Rysunek 7. Struktura ludności Gminy Golańcz- podział na funkcjonalne grupy wieku (przedprodukcyjny, produkcyjny, poprodukcyjny) w 2009 r. (źródło: GUS)	30
Rysunek 8. Struktura ludności Gminy Golańcz- podział na funkcjonalne grupy wieku (przedprodukcyjny, produkcyjny, poprodukcyjny) w 2015 r. (źródło: GUS)	30
Rysunek 9. Udział wydatków na drogi publiczne w wydatkach ogółem w latach 2009-2015 dla Gminy Golańcz, powiatu wągrowieckiego, Województwa Wielkopolskiego i Polski (źródło: GUS)	34
Rysunek 10. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2009-2015 dla Gminy Golańcz, powiatu wągrowieckiego, województwa wielkopolskiego i Polski (źródło: GUS)	37
Rysunek 11. Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 1000 ludności w latach 2009-2015 dla Gminy Golańcz, powiatu wągrowieckiego, województwa wielkopolskiego i Polski (źródło: GUS)	38

XVI) ŹRÓDŁA

1. Dane Urzędu Miasta i Gminy Gołańcz,
2. Ustawa o Rewitalizacji,
3. Dane Głównego Urzędu Statystycznego,
4. Program Rozwoju Miasta i Gminy Gołańcz,
5. Wytyczne rewitalizacyjne,
6. Opracowania własne.

PROJEKT